

Kameethari Ñaantsi Josankinatakeri Juan

Jatziritake ipaitayeetziri “Ñaantsi”

¹ Ovakera etantanakari jovetsikantayeetzi pairani, aritake tzimake ipaitayeetziri “Ñaantsi.” Ari itsipatari Pava. Tema Pava jinatzi irirori.

² Iriitake ikaratakeri pairani Pava ovakera etantanakari.

³ Iriitake ovetsikajaantakerori maaroni tzimayetatsiri. Tekatsira aparoni okaratzi tzimayetatsiri kaari irovetsikajaante irirori.

⁴ Ikempitakovaitakari kitainkari ikitainkatakotairira atziriite onkantya inkañaanetakaantayetaiyariri.

⁵ Ikempitakotapaakari kitainkatakotantatsiri otsirenikitzi. Temaita inkitsirinkeri iroitsivakavakeri kempitakotakarori tsirenikiri.

⁶ Pairani jotyaaantake Pava aparoni shirampari, ipaita Juan.

⁷ Iriitake ñaaventakotapaakeriri ipaitayeetziri “Kitainkari,” ari onkantya inkempisantayee-tantyaarori maaroni iriyotaanteri.

⁸ Irika Juan kaarira ipaitayeetziri “Kitainkari.” Aña iriitake pokaintsiri iriñaaventakoteri.

⁹ Tema aritake pokataike jaka kipatsiki maperotzirori ikempitakotari kitainkari, iriitakera kitainkatakotairiri atziriite.

10 Isaikapaintzi kipatsiki. Tema iriitake ovet-sikakero kipatsi. Iro kantamaitacha te iriyotavak-eri atziriite.

11 Isaikimovetapaintari isheninkamirinkaite. Iro kantacha te irakameethatavakeri.

12 Iriima ikaratzi aakameethatataitavakeriri, pairyaapiintanairiri ikempisantairi, iriiyetakera ishinetake Pava itomiyetaari.

13 Itomi jovajaantayetairi Pava. Temaita oshiyaro itomitantapiintayeta atziriite, inevetankaki-
ini, ikovi irovaiyantavaite. Aña iri Pava ko-
vashitainchari intomitantya.

14 Irika ipaitayeetziri “Ñaantsi,” jatziritake, isaikimoyetapaintai. Kaminthaatziitantaneri inatzi. Kyaaryoori onatzi iñaanetari. (Naakaite ñaajaantakero itasorenka, ari okempitajaantakaro itasorenka irapintzite itomi Ashitariri.)

15 Iriitake icheraaventapaakeranki Juan, ikantapaake: “Jirika noñaaventakeri pairani, nokantake: ‘Aatsikitake impoyaatapaakyaanane, janaakovaitakena naaka, tema iri etataikaro pairani tekeramintha nontzime naaka.’”

16 Tema kameethatziivaitake irirori, irootake añaantayetaarori maaroitani ikaminthaatziiyetapi-intai.

17 Pairani, iriira Moisés-ni josankinatakaavee-takari Ikantakaantaitane. Iriima Jesucristo iriitajaantakera neshinonkayetairi, irijatzi ñaavaiyetapaintzirori kyaaryoori.

18 Tekatsira materone iriñeeri Pava. Iriima irap-intzite itomi Ashitairi, itzimi saikimotajaantziriri, iriitakera kamantairi aakaite ayotantaari tsika ikanta irirori.

*Ikamantantakeri Juan oviinkaataneri
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)*

¹⁹ Ikanta judío-payeeni nampitarori Jerusalén-ki, jotyantake omperatasorentsitaariite itsipataakeri Leví-mirinkaite, iriyaate irosampiteri Juan, inkantapaakeri: “¿Niinkama eeroka?”

²⁰ Te iromanakotya Juan, ikamantantake, ikantzi: “Te naaka Cristo.”

²¹ Ipoña japiitaitziri josampiitziiri, ikantaitziri: “¿Tsikama pipaitatyaaka? ¿Eerokama Elías-ni?” Ikantzi Juan: “Tera naaka.” Eekero ishintsitaitatzi josampiitziiri: “¿Eerokama Kamantantaneri noyaakoneentari?” Ikantzi: “Te.”

²² Ari ikantaitziri: “¿Niinkama eeroka? Pinkamantena, inkene nonkamantapairi naaka otyaantanari. Intsityaa pinkamantakotya.”

²³ Japiitanakero Juan, ikantzi: “Naakatakera cheraacheraatapaintsine tsika te inampiitaro, inkantante: ‘Povameethataineri Avinkatharite tsika inkenapaake, pinkempitakaantero itampatzikaitziro avotsi.’ Irootajaantake iñaaventzitikari pairani kamantantaneri Isaías-ni.”

²⁴ Ikanta irika irotyaantaneete Fariseo-payeeni,

²⁵ eekero josampitanakitziiri, ikantziri: “Te Cristo pinatye eeroka, te eeroka Elías, te Kamantantaneri pinatye eejatzi. ¿Opaitama poviinkaatanantari?”

²⁶ Ari ikantzi Juan: “Intaani noviinkaatanamatsitaro naaka jiña. Iro kantamaitacha tzimatsi aparoni jaka pikarataiyakeri, kaari piyotaiyeni,

²⁷ iriitakera impoyaatapaakyaanane. Te aritaa-jate naaka inkempitakaantyaana iromperatane

onkantya no-zapato-ryaantyaariri.”

²⁸ Maaroni iroka, iro avisaintsiri pairani janta ipaitayeetziro Betábara, intatsikeronta jiña Jordán tsika joviinkaantanziranki Juan.

Iroishate Pava

²⁹ Okanta okitaitamanai jiñaavairi Juan ikenapai Jesús, ikantzi: “Jirika iroishate Pava, iriira peyakotzirori iyaariperonka atzirite.

³⁰ Iriitake noñaaventzitaka nokantake: ‘Aatsikitake shirampari impoyaatyaanane, janaakovaitakena naaka, tema iri etataikaro pairani tekeramintha nontzime naaka.’

³¹ Te niyovetari naaka. Aña iro nopokantakari noviinkaantante, onkantya iriyotantyaariri Israel-mirinkaite.”

³² Jiroka ikantanake eejatzi Juan: “Noñaataikeri Tasorentsinkantsi ikenapaake jenoki ikempitakari shiro. Jookantapaakari.

³³ Tera niyovetari naaka. Iro kantacha irika otyaantakenari noviinkaantante, ikantakena: ‘Aririka piñaake intzime iroshaaviinkatashitakeri Tasorentsinkantsi irookantapaakyaari iitoki, iriitakera kempitakaantyaarone iroviinkantantyaarimi Tasorentsinkantsi.’

³⁴ Naakajaantake ñaakeri, iro noñaaventakotantariri tema Itomi Pava jinatzi.”

Etanakarori jiyotaanetari Jesús

³⁵ Okanta okitaitamanai ari isaiki Juan itsipatakari apite iriyotaane.

³⁶ Ikanta jiñaavairi Jesús ikenapai, ikantzi Juan: “Jirinta iroishate Pava.”

³⁷ Ikemavakera apiteka iriyotaane Juan, joyaatanakeri Jesús.

³⁸ Ari ipithokanaka Jesús, jiñaatziiri joyaataiyakeri, ari ikantziri: “¿Tsikama piyaateka?” Ikan-taiyini irirori: “Rabí (Iro ikantayeetziri ‘Iyotaan-eri’), ¿tsika pinampitaroka?”

³⁹ Ikantzi Jesús: “Pimpoke piñeero.” Ikanta joyaataiyakeri, jiñaakero tsika jinampitaro. Ari jimayimotapaintziri tema aritake sheetyaake.*

⁴⁰ Irika kemakeriri Juan, oyaatanakeriri Jesús, iriitake Andrés irirentzi Simón Pedro.

⁴¹ Ikanta Andrés, apatziro jiyaatashitanakeri irirentzi, irika Simón, ikantapaakeri: “Noñaataikeri Mesías (iro ikantaitziri eejatzi, ‘Cristo.’)”

⁴² Ipoña Andrés jaanakeri Simón isaikira Jesús. Ikanta Jesús jiñaavakeri irirentzi Andrés, ikantavakeri: “Eeroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka pimpaitaiya ‘Cefas.’ ” (Iro ikantaitziri eejatzi, Pedro.)†

Ikaimaitakeri Felipe ipoña Natanael

⁴³ Okanta okitaitamanai, jatake Jesús Galilea-ki. Ari jiñaakeriri Felipe, ikantapaakeri: “Poyaatena.”

⁴⁴ Irika Felipe, Betsaida-satzi jinatzi, irojatzzi in-ampi Andrés eejatzi Pedro.

⁴⁵ Ikanta Felipe, jiyaatashitanakeri Natanael, ikantapaakeri: “Noñaataikeri josankinatakotakeri Moisés-ni janta Ikantakaantaitaneki, itzimi

* **1:39** Kantakotachari jaka “sheetyaake,” irootake oshiyarori ikantaitziri pairani “joveraaka ooryaatsiri 10.” † **1:42** Ikan-taitziri “Cefas” iñaaneki arameo, irootake “Mapi.”

josankinatakotzitakari eejatzi kamantantanerite. Iriitake itomi José, Nazaret-satzi.”

⁴⁶ Ari ikantzi Natanael: “¿Tzimatsima kameethashireri janta Nazaret-ki?” Ikantzi Felipe: “Pimpoke, piñeeri.”

⁴⁷ Ikanta Jesús jiñaavakeri ipokake Natanael, ikantanake: “Kaakitataike irika Israel-mirinkajanori, tera inthaiyanetya.”

⁴⁸ Ari ikantzi Natanael: “¿Tsikama janta piñaanaka piyotantanari?” Ikantzi Jesús: “Noñaakemitya tekeramintha inkaimemi Felipe pisaiki pankirentsitapeshiki.”‡

⁴⁹ Ikantanake Natanael: “Rabí, ¡Eerokatake Itomi Pava, eerokatake Ivinkatharite Israel-mirinkaite!”

⁵⁰ Ikantzi Jesús: “Iro pikempisantantamat-sitanakari nokantakemi ‘noñaakemi pisaiki pankirentsitapeshiki.’ Iro kantacha, arimaitaka piñaake pashine anayerone iroka.”

⁵¹ Eekero ikantanakitzi Jesús: “Ari piñaakero ashitaryeeya inkite. Ari impipiyataiyeni maninkariite iraniiryaashiteri Itomi Atziri.”§

2

Aavakaantsi Caná-ki

¹ Okanta mavatapaintsiri kitaite ari jaavakaitakari nampitsiki paitachari Caná, saikatsiri Galilea-ki. Ari osaikakeri eejatzi iriniro Jesús janta.

‡ **1:48** Paitachari jaka “pankirentsitapeshi,” irootake ikantayeet-ziri “higuera.” § **1:51** Oshiyakaaventachari jaka “ashitaryeeya inkite,” tema aritake onkantake iriñaayeetairi inkiteveri, kaari kantavetachari iriñeetapiintaiteri.

2 Ari ikaimakaantaitakeri eejatzi Jesús itsipatanakari iriyotaanepayeeni.

3 Ikanta joimoshirenkaiyani, thaatapaaka jimiretaiyarini. Ipoña iriniro Jesús, okantakeri otomi: “Thaatapaaka imire.”*

4 Ikantzi irirori: “Tsinané, ¿Opaitama pikantan-tanari naaka? Aña tekera omonkarapaitetyaata noñaakantantya.”

5 Okantanakeri iroori ikaratzi pakotantatsiri: “Panterora onkarate inkantemiri notomi.”

6 Ari othointaka janta 6 kovitzi mapinatatsiri, iro jovantapiintari judío-payeeni jiña iki-vayetantari inkitevathatantyaari. Iroka kovitzi, tzimayetatzi antetachari 50 litro jiña, pashine 60 litro.†

7 Ikantanakeri Jesús ikaratzi pakotantatsiri: “Pijaikite jiña maaroni kovitzi.” Ijaikiperoyetakero kovitzi.

8 Ipoña ikantzi Jesús: “Pinkitanake iroñaaka kapicheeni, paanakeneri amenakaantzirori oimoshirenkaantsi.” Ari ikantaiyakeri.

9 Ikanta irika amenakaantzirori oimoshirenkaantsi ikemaantavakaro kapicheeni jimireetari otzimi peyanainchari ojiñaaveta, te iriyote tsika okenakotapaake irooperori jimireetari. Intaani jiyotaiyini pakotantatsiri, tema iriiyetake jaikitakerori jiña. Ipoña irika amenakaantzirori oimoshirenkaantsi, ikaimakeri aavakaachari,

10 ikantziri: “Iro jameyetari atziriite jetapiin-

* **2:3** Kantakotachari jaka jimiretairi, irootake “vino.” † **2:6** Kantakotachari jaka 50 litro pashine 60 litro jiña, irojatzi oshiyarori ikantaitziri pairani 2 cántaro pashine 3 cántaro.

taro ipakotantziro irooperori jimireetari, aririka inkematziitaiyakyaani oimoshirenkachari, ari impakotantayeetero jentaakyaari. Irooma eeroka povapithaantakaro irooperori jimireetari irojatz iroñaaka.”

¹¹ Iroka jantakeri Jesús nampitsiki Caná saikat-siri Galilea-ki, iro etanakarori itasonkaventantzi ari joñaakantziro ishintsinka. Ari ikempisantap-erotanakeri iriyotaanepayeeni.

¹² Ikanta okaratapaake iroka, jatanake Capernaum, itsipatanakaro iriniro, irirentzipayeeni, eejatzi iriyotaanepayeeni. Te osamani isaikapaunte janta.

Jomishitoviri Jesús pimantayetatsiri tasorentsi-pankoki

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Okarikitzimatai joimoshirenkapiintantarori judío-payeeni Anankoryaantsi. Jatake Jesús Jerusalén-ki.

¹⁴ Jiñaapaakeri tasorentsi-pankoki iyomparitariri ipirapayeeni, ipoña ishironepayeeni. Ari isaikayetakeri eejatzi iyomparitariri kireeki.‡
§

¹⁵ Ikanta jiñaapaakeri, jampithatake Jesús ipasamento, jomishitovakeri maaroni iyomparitachari tasorentsi-pankoki, ari itsipataakeri ipirapayeeni. Josokitakeri iireekite

‡ **2:14** Kantakotachari jaka ipirapayeeni iriitake buey ipoña oisha.

§ **2:14** Ikaratzi pokayetatsiri Jerusalén-ki, jamayetzi iireekite ipoñaakaayetari inampiiteki irirori. Iro okovantari iriyomparityaari iireekiteki Jerusalén-ki, onkantya iramanantantyaari pirat-sipayeeni impometeneriri Pava.

ikaratzi iyomparitariri kireeki, jotatsinkitakeri isaikamentopayeeni.

¹⁶ Ikantakeri Jesús iyomparitariri ishirone: “¡Paanairi pipira! ¡Te arite pinkempitakaantero ipanko Ashitanari iyomparentsipanko!”

¹⁷ Ari ikinkithashiretanakero iriyotaane okaratzi josankinayeetakeri, kantatsiri: Iniroite nonkisakotyaaro pipanko.

¹⁸ Ikanta judío-payeeni ikantanakeri Jesús: “Intsityaa poñaakena iroñaaka pintasonkaventante onkantya noñaantyaamiri omapero otzimi pishintsinka pimatantakarori iroka.”

¹⁹ Ikantzi Jesús: “Pimporokero iroka tasorentsi-panko, ari avisavetakya mava kitaite, ari nontzinagairo eejatzi.”

²⁰ Ikantaiyini judío-payeeni: “Aña okaratzi 46 osarentsi jantavaitaitzi jovetsikayeetantakarori iroka tasorentsi-panko, ¿impoña pintzinagairoya eeroka onkarate mava kitaite?”

²¹ Iroka “tasorentsi-panko” jiñaaventakeri Jesús, iro ikantakotzi ivatha irirori.

²² Ikanta itzinagaaranki Jesús, ikinkithashiretanairo iriyotaaneete iroka otzimi jiñaaventzidakari. Irootake ikempisantaperotan-tanakarori Osankinajanorentsi, eejatzi okaratzi ikantayetakeri Jesús.

Maarointeni jiyoshiretzi Jesús

²³ Eenirora isaiki Jesús Jerusalén-ki joimoshirenkaitziro Anankoryaantsi, osheki kempisantanakeriri jiñaayetakeri itasonkaventantake.

²⁴ Iro kantacha Jesús, te iraventaashiretyaari irikaite, tema jiyoshiretziri maarointeni.

25 Te onkovajaantya Jesús inkamantayeeteri tsika ikantashireyeta atziriite, aña jiyoshiretayet-ziri irirori.

3

Jesús ipoña Nicodemo

¹ Tzimatsi aparoni Fariseo ipaita Nicodemo, iri-iperori Judío jinatzi.

² Ikanta irika jatake tsireni iriñeeri Jesús. Ikan-tapaakeri: “Rabí, niyotaiyini iri Pava otyaan-takemi piyotaaayetena, tema tekatsi kanterone irantero okaratzi poñaakantakeri eeroka, eerrorika itsipashiretari Pava.”

³ Ari jakanake Jesús, ikantziri: “Intsityaa pinkempisantavakena. Itzimirika kaari apiitairone intzimai, eerora jiñeero im-pinkathariventantai Pava. Omaperora.”

⁴ Ikantzi Nicodemo: “¿Kantatsima irapiitairo intzimai aparoni shirampari antarikitaintsiri? ¿Arima onkantake inkyagai eejatzi othomonteki iriniro, inkene irapiitairo intzimai?”

⁵ Ari jakanake Jesús, ikantziri: “Itzimirika kaari tzimaatantaiyaarone jiñaa, kaaririka intzimashiretakaayete Tasorentsinkantsi, eerora jiñeero tsika ipinkathariventantai Pava.*

* **3:5** Okaratzi ñaaventakotachari jaka “intzimaatantaiyaaro jiñaa,” tzimatsi oshiyakaaventayetachari: (1) Tzimatsi kantatsiri iri ñaaventakotacha ikaratzi oviinkaatanachari jovashaantanairo kaariperori. (2) Tzimatsi kantatsiri iro ñaaventakotacha itzimaare eenchaaniki. (3) Tzimatsi kantayetatsiri iri ñaaventakotacha Tasorentsinkantsi, tema añaakotapiintakeri Tasorentsinkantsi joshiyakaaventayeetzi jiñaa.

6 Ikaratzi jovaiyantayetziri atziriite, atziri jinatzi. Iriima ikaratzi tzimantaariri Tasorentsinkantsi, tasorentsishire ikantanaa.

7 Eero okompitzimotami nokantakemi: ‘Ontzimatye papiiyetairo pintzimayetai.’

8 Okempitara tampyeenka otasonkantapiintzi tsika okovakaaro. Pikemavetaro oyameninka, temaita piyote tsikarika okenapaake, tsikarika iyaatziro. Ari ikempiyetari eejatzi ikaratzi intzishiretakaayetairi Tasorentsinkantsi.”

9 Japiitanakero Nicodemo josampitziri: “¿Tsikama okantakotaka iroka?”

10 Ikantzi Jesús: “¿Eeroka, iyotaapiintziriri Israelmirinkaite, tema piyote tsika okantakota iroka?”

11 Noñaaventaiyimi okaratzi niyotakoyetziri. Noñaaventaiyimi okaratzi nokitapiintajaantari. Iro kantamaitacha te pinkempisantaiyeni eerokaite nokantayetzimiri. Omaperora.

12 Tera pinkempisantena noñaaventzimiro osavisato, iro ovatsipero eero pikempisantana aririka noñaaventemiro inkitesato.

13 Tekatsira aparoni jataintsine inkiteki, intaani itzimi aparoni poñeenchari inkiteki. Iriira añaaventzi, Itomi Atziri.†

14 Tema pairani Moisés-ni jovatzikakotakeri maranke tsika te inampiitaro, ari inkempiyeteeriri eejatzi Itomi Atziri, ontzimatye irovatzikakoyeeteri irirori,

15 onantyaari inkañaaneyetai inkarate kempisantairine.”

Jetakotaari Pava maaroite osavisatzi

† 3:13 Tzimatsi osankinarentsi kantatsiri Itomi Atziri saikatsiri inkiteki.

16 “Tema jetakoperokitaari Pava osavisatzi, ishinetakeri irapintzite Itomi inkamimentereri, iro eero ikaamaneyetantaa inkarate kempisantairine, aña inkañaaneyetai.

17 Tema Pava te iro irotyaantantyaariri Itomi jaka kipatsiki iriyakoventayetairi osavisatzi, aña irovavisaakoshireyetaateeri.

18 Ikaratzi kempisantairine Itomi Pava, eero jiyakoventayeetziri. Iriima itzimi kaari kempisantayetaatsine, aritakera iriyakoventayeetairi, okantakaantziro te inkempisantairi irapintzite Itomi Pava.

19 Maaroni kaari kempisantatsine, aritakera iriyakoventayeetakeri, tema jantapiintatziro kaariperori. Tema jareevetapaintaranki kipatsiki ipaiyeetziri ‘Kitainkari,’ iro ikovaperotajaan-tanake tsirenikiri, jimanintavakeri ‘Kitainkari.’

20 Maaroni antayetzirori kaariperori ikisaneentatziiri ipaiyeetziri ‘Kitainkari.’ Ikoimentavaita onkantya eero jiyotakoyetantaro jantayetziro kaariperori.

21 Iriima itzimi matapiintanairori kyaaryoori, javentaatziitari ‘Kitainkari,’ onkantya iriñeetantyaariri jantavaiventapiintanaatziiri Pava.”

Iraapatziyaminthare iimentaitari

22 Ikanta okaratapaake iroka, jatanai Jesús Judea-ki itsipatayetanaari iriyotaane, ari ikaratakeri joviinkaantantzi.

23 Matzitacha eejatzi Juan joviinkaantantzi irirori Enón-ki, tsika okarikitapai Salim, tema janta ari otzimaperotziri jiña. Ikaratzi jatayetaintsiri janta, joviinkaayeetavakeri.

24 Tema tekera irakaantayeeteriita Juan irashitakoiteri.

25 Ikanta tsika ikaratzi iriyotaane Juan jiñaanaminthatake aparoni Judío tsika onkantya inkitevathayeetantyaari.

26 Ipoña jiyaataiyakeni isaiki Juan, ikantapaakeri: “Rabí, irintaranki tsipatakamiri intatsikero jiñaa Jordán, tsika itzimi piñaaventakotakenari, joviinkaantantatzi iroñaaka irirori, osheki atziriite pokashitziriri.”

27 Ari jakanake Juan, ikantzi: “Tsikara ikanta piñaakeri irika, tera ompoñaashivaitya, aña iri Pava iriiperotakaakeri.

28 Eerokayetake kemajaantakena nokantakeranki: ‘Te naaka Cristo, aña intaani jotyaantaitakena neevatapaakeri irirori noñaaventakoteri.’

29 Thame noshiyakaaventemiro: aparoni aavakaantsiki, iri aapiintziro tsinane itzimi iimentaitari. Iriima itsipaminthare, eero jiñaaperovaita irirori, intaani inkimoshiretanake inkemakeririka iñaavaitanake jimetsi. Ari nokempitzitakari naaka iroñaaka, te niriiperovalite, iro kantamaitacha, antaro nokimoshiretake.

30 Eekerora iriyaatatye iriiperote irika, irooma naaka ari nompairaniityaakoteri.”

Itzimi poñeenchari jenoki

31 “Itzimi poñeenchari jenoki janayiri maaroiteni. Iriima nampitarori kipatsiki, osavisatzi jinatzi, jiñaaventashitapiintaro osavisato. Iriima poñeenchari inkiteki janayiri maaroiteni,

³² Jiñaaventakotziro okaratzi jiñiiri, okaratzi ikemiri. Iro kantamaitacha eero ikempisantaitziro okaratzi jiñaaventziri.

³³ Iro kantacha inkarate kempisantanairine, ari irimatanakya irirori iñaaventanakeri Pava kyaaryoori jinatzi.

³⁴ Itzimi jotyaantakeri Pava, iñaane Pava jiñaaventzi. Tema Pava jothotyiiro inampishiretakaantantaro Itasorenka.

³⁵ Irika Ashitairi jetakotari Itomi, ipinkathariventakaakeri maaroiteni tzimayetsiri.

³⁶ Itzimirika kempisantanairine Itomi, ari inkañaanete. Iriima kaari kempisantairine Itomi, eero ikañaanetai irirori, intaani irapeshitaiyaaro irovasankitagairi Pava.”

4

Jesús ipoña Samaria-sato

¹ Ikanta Fariseo-payeeni ikemaiyake, ikantaitzi: “Tzimake osheki iriyotaane Jesús, joviinkaatake osheki atziriite, janaanakeri Juan.” Jiyotake irirori Jesús okaratzi ikemaiyakerini Fariseo.

² (Kaarimacheeni Jesús oviinkaantantsine, aña iriyotaaneete inatzi.)

³ Irootake Jesús ishiovantanakari Judea-ki, ipiyaaro Galilea-ki.

⁴ Ari eentathakitzi inkenanairo iipatsiteki Samaria-satzi.

⁵ Irojatzii jareetantakari aparoni nampitsi saikatsiri Samaria-ki opaita Sicar, iro tsipanampitarori iipatsite pairani Jacob-ni ipanairiri itomi, José.

⁶ Ari osaikiri jiñaa iiyakotane Jacob-ni. Tema jimakokitakera Jesús janiitake, isaikimotapaakero jiñaa, joveraaka ooryaa tampatzika.*

⁷ Ari opokake aparoni Samaria-sato onkaye jiñaa. Ikantziro Jesús: “Pimpena jiñaa niravake.”

⁸ Tema jiyaataiyatziini iriyotaane nampitsiki iramanante ovaritentsi.

⁹ Maaroni Judío-peroriite te jaapatziyari kameethaini Samaria-satziite. Ari akanakeri tsinane okantanakeri: “¿Tsika pinkenakairoka eeroka, Judío pinatzi, ipoña pikampitana naaka Samaria-sato nompemi jiñaa?”

¹⁰ Ari jakanakero Jesús, ikantziro: “Arimi piyote opaita ipantziri Pava, ari piyoterimi kampitakemiri jiñaa, eerokara kampitenanemi naaka. Aritake nompakemiro jiñaa añakaantatsiri.”

¹¹ Okantanake tsinane: “Pinkatharí, tekachaajatake pinkitanyaaari jiñaa, inthomoi okantaka omoro, ¿tsikatya payeroka pimpenari jiñaa añakaantatsiri?”

¹² Iri acharineete Jacob-ni panairori pairani iroka jiñaa, irootake jimiretajaantakari irirori, irojatzi jimireyetaka itomipayeeni, jimireyetakaro eejatzi ipiraite. ¿Panayirima eeroka?”

¹³ Jakanakero Jesús, ikantanakero: “Maaroni miretarori iroka jiñaa, eero opeya imiretzi.

¹⁴ Iriima itzimi miretakyaarone jiñaa nomperiri naaka, eerora jimirenetai. Tema jiñaatatsiri nopantziri naaka ari oshitovaashiretantaiyaari

* **4:6** Ikantayeetziro jaka “ooryaa tampatzika,” iroojatzi ikantaitziri pairani joveraaka ooryaa 6.

onkempivaityaaro oshitovaatantatyeyearimi jiñaa añaaakaantatsiri.”

15 Okantzi tsinane: “Pinkatharí, pimpenaro naaka iroka jiñaatatsiri, eero napiitantaaro nomiretai, eero nopipiyavaitanta jaka nonkaye jiñaa.”

16 Ari ikantziro Jesús: “Piyaate, pinkaimeri pime, impoña pimpiyake jaka.”

17 Okantzi tsinane: “Tekatsi noime.” Ikantziro Jesús: “Kameetha pikantake, te intzime piime,

18 tema tzimavetaka pairani ikaratzi 5 piime. Iriima itzimi pitsipatari iroñaaka, kaarira piime. Omaperora okaratzi pikantake.”

19 Okemavakera ikantakero, okantanake tsinane: “Pinkatharí, niyotanakemi naaka kaman-tantaneri pinatzi.

20 Pairani nocharineete Samaria-satziite jiñaa pinkathatapiintakeri Pava jaka, otzishikira. Iro kantamaitacha eerokaite Judío-perori pikantaiyini janta Jerusalén-ki, ari añaa pinkathatapiintairiri.”

21 Ikantanakero Jesús: “Pinkempisantavake tsinane, irootaintsira piñaa pinkathayetairi eerokaite Ashitairi, eero okovajaanta pimpoke jaka otzishiki, eero okovajaanta piyaate eejatzi Jerusalén-ki.

22 Omaperovetatya, te piyotaiyerini eerokaite ipaita piñaa pinkathatapiintziri. Irooma naakaite niyotziri itzimi noñaa pinkathatzi. Tema irika intzime ovavisaakotantatsine, judío irinatye.

23 Iro kantacha, irootzimataintsi. Iriitake iroñaakara ñaa pinkathatajaantziriri Ashitairi itzimi ñaa pinkathashiretataitziriri. Tema iriiyetake ikoviri Ashitairi ñaa pinkathayetairine.

24 Pava iriijatzi Tasorentsinkantsi, kaari koñaatatsine. Inkarate ñaapinkathayetairine, ontzimatye iñaapinkathashiretai, te onkovajaantaiya irantayetairo koñaayetatsiri.”

25 Okantzi tsinane: “Niyotzi naaka, ari impokakeri Mesías, ipaiyeetziri Cristo. Aririka irareetakya irirori, ari inkamantapaakairo maaroni tsika okantakota.”

26 Ikantzi Jesús: “Naakatake, itzimi ñaanatajaantakemi.”

27 Ari jareetaiyapaani iriyotaane. Ipampoyaaminthatapaakeri jiñaapaakeri ikinkithavaitakairo tsinane. Iro kantamaitacha tekatsi osampitapaakerine opaita okoviri tsinane, tsikarika opaita ikinkithavaitakairori.

28 Ari ookanakero tsinane oyovitenaki, jatake nampitsiki, okantapaakeri atziriite:

29 “Pimpokaiyeni piñeeri aparoni shirampari itzimi iyotakenarori maaroni nantayetakeri pairani. ¿Kaarima ikantaka Cristo?”

30 Ikanta ishitovaiyanakeni atziriite nampitsiki, pokaiyanakeni isaikakera Jesús.

31 Ari ipankiventaiyarini iriyotaane, ikantziri: “¡Rabí, poya!”

32 Ikantzi Jesús: “Tzimatsi opaita novari naaka, te piñeeyeroni eeroaka.”

33 Ari josampitavakaayetanaka iriyotaane: “¿Tzimatsima ipaita amakeneriri irovarite?”

34 Iro kantacha Jesús, ikantanake: “Iro nokempitakaanitari novarite naaka nantero ikoviri itzimi otyaantakenari, ontzimatye nonthonkero eejatzi antavairentsi ipakenari.

³⁵ Jiroka pikantapiintaiyini eeroka: ‘Kapata-paaka 4 kashiri osampatantyaari pankirentsi.’ Iro kantacha naaka nonkantemi pamene pankirentsimashiki, aritake sampainkatake ontzimatyee aavatyaa.

³⁶ Inkarate antavaitatsine iraaavatero pankirentsi ari impinayeetairi. Okaratzi pankirentsi iraaavayeetairi iriiyetakera oshiyakaaventacha inkarate kañaanetatsineri. Iroora inkimoshiretantaiyaari itzimi pankitakerori intsipataiyaari itzimi aavatairori.

³⁷ Tema omaperotatya iroka joshiyakaaventaitakeri, ikantaitzi: ‘Tzimatsi aparoni itzimi pankitakerori, tzimatsi pashine intzime aavatairone.’

³⁸ Notyaantakemi naaka piyaate eerokaite paavayetairo kaari pipomerentsiventa pantavaiventero. Tema tzimayetatsi pashine pankiventakarori jantavaiventakero. Eerokayetake anintagaarori irantavaitane irikaite.”

³⁹ Tema osheki Samaria-satzi saikatsiri nampit-siki kempisantavakeriri Jesús okantakaantziro tsinane okantantapaake: “Jiyotakenarori maa-roni nantayetakeri pairani.”

⁴⁰ Ikanta Samaria-satziite, jareetaiyapaakani ipankinatapaakari Jesús isaikimotanakeri inampiki. Ari jimatakero Jesús, apite kitaite isaikanake,

⁴¹ osheki pashine kempisantanaintsi ikema-jaantakerira iriroriite okaratzi ikantayetziri Jesús.

⁴² Ari ikantayeetanakero tsinane: “Kem-

pisantayetaana naaka iroñaaka, tera iro intaani nonkempisantantaiyaari okaratzi pikamantapaakena, aña naaka kemajaantairi okaratzi ikantayetziri. Niyotaiyeerini eejatzi omaperotatya iriitake ovavisaakoshiretantaatsine jaka kipatsiki, iriitake Cristo.”

Jovashinchagairi Jesús itomi aparoni jevari

⁴³ Ikanta omonkarataka apite kitaite isaikapaake Jesús Samaria-ki, avisanake iriyaatero Galilea-ki.

⁴⁴ Tema iri Jesús kantajaantaintsi: “Aparoni kamantantaneri te iriñaapinkathayeeteri inampijanoriki.”

⁴⁵ Ikanta jareetaa Galilea-ki, osheki jaakameethayeetavairi janta, tema ari ikaratake jiyaataiyake Jerusalén joimoshirenkiro Anankoryaantsi, jiñaakero maaroni jantayetakeri Jesús janta.

⁴⁶ Ari jareetaari Jesús janta Caná-ki saikat-siri Galilea-ki, tsika ipeyakero jiña okempivaitanakaro jimireetari. Tzimatsi janta aparoni iriiperori jevari, mantsiyataintsiri itomi janta Capernaum-ki.

⁴⁷ Ikanta irika jevari ikemakotakeri Jesús ari jareeta Galilea-ki ipoñagaaro Judea-ki, jiyaatashitanakeri iriñeeri. Ipankinatapaakari, iriyaate ipankoki, irovashinchagairi itomi, irootaintsi inkamake.

⁴⁸ Ari ikantanake Jesús: “¿Opaitama kaari pikempisantantana eerokaite? Pikovajaantziya noñaakemiro kaari piñaapiintzi pairani, pikovajaantzi notasonkaventantavake.”

49 Iro kantacha jevari ikantanakeri: “Pinkathari, thameeta iroñaaka, tekera ikamanakeeta notomi.”

50 Ipoña ikantzi Jesús: “Pimpiye pipankoki. Eshitakotai pitomi.” Ikempisantanake shirampari okaratzi ikantakeriri Jesús, piyanaka.

51 Ipiyaminthaita ipankoki, jomonthaakari iromperataneete, ikantavairi: “¡Eshitakotai pitomi!”

52 Josampitanakeri irirori tsika joveraa ooryaa jamataakoneentantanaari itomi, ikantaiyini iromperatane: “Chapinki, itainkanakera ooryaatsiri, ari avisanakeri ikatsirinkavaitzi.”†

53 Ari ikinkishiretanakero ashitariri aritake joveraakari ooryaatsiri chapinki ikantakeri Jesús: “Eshitakotai pitomi.” Iroora ikempisantanakari irirori, ari okempitanakari eejatzi maaroni isheninkamirinkaite irirori ikempisantanakeri Jesús.

54 Irootakera apitetaintsiri joñaakantziro Jesús itasonkaventantzi jareetaara Galilea-ki ipoñagaaro Judea-ki.

5

Kisoporokiri Betesda-satzi

1 Okanta okarayetapaake iroka, joimoshirenkaiyaani Judío Jerusalén-ki. Ari jiyaatzitakari eejatzi Jesús.

2 Janta Jerusalén-ki, ari osaikiri jovaankanaay-eetziro jiña ipaitayeetziri iñaaneki hebreo “Betesda.” Tzimatsi okaratzi 5 opankoshetaaniki.

† 4:52 Kantakotachari jaka “itainkanake ooryaa,” irootake ikantayeetziri pairani “hora 7.”

Ari otsipanampitaro osaiki ashitakorontsi ipaitayeetziri “Oisha.”

³ Ari ipiyotakari osheki mantsiyari, mavityaakiri, kisoporokiri, ethorivaitatsiri jonoryaayetaka kipatsiki jonyaaventaro oshevaate jiñaa.

⁴ Tema ikantayeetzi: Inatzi ipokapiintzi maninkariite ishevaatakaairo jiñaa, intzimerika etanakyaarone impiinkaantakyaaro jiñaa oshevaatara, aritake ireshitakotanai jimantsiyavaitzi.

⁵ Tzimatsi janta mantsiyarimashiki aparoni tzi-makotaintsiri 38 osarentsi imantsiyavaitake.

⁶ Ikanta Jesús jiñapaakeri jonoryaaka, jiyotapaake osamani okantaka jimantsiyavaitake irika, josampitapaakeri, ikantziri: “¿Pikovima peshitakotai?”

⁷ Ari jakanake mantsiyari: “PINKATHARÍ, te intzime impaitya oviinkenari aririka oshevaapaitetya jiñaa. Tema nokovavetapiintara nompinkaateminaaka, aritake janaakotakena pashine ipiinkaatake irirori.”

⁸ Ari ikantzi Jesús: “Pintzinaye, paanairo ponoryaamento, piyaatai.”

⁹ Apathakero jeshitakotanai irika, jaanairo ironoryaamento, aniitanai. Iro kantacha, tema kitaite jimakoryaantaitari onatzi,

¹⁰ ikantakeri judío-payeeni irika shirampari eshitakotaatsiri: “Kitaite jimakoryaantaitari onatzi iroñaaka, te oshinetaantsite paanairo ponoryaamento.”

¹¹ Jakanake irika shirampari, ikantzi: “Irinta itzimi ovashinchagaanari, ikantakena: ‘Paanairo

ponoryaamento, piyaatai.’ ”

¹² Ari ikantaiyanakeni Judío: “¿Niinka kantakemiri: ‘Paanairo ponoryaamento, piyaatai?’ ”

¹³ Iro kantacha irika shirampari te iriyoteri niinka ovashinchagairiri, tema te iriñaavairi Jesús tsika ikenanake, ipiyotaiyakanira atziriite janta.

¹⁴ Ipoña Jesús jiñagairi shirampari janta tasorentsipankoki, ari ikantziri: “Pinkeme, aritake eshitakotaimi iroñaaka, eerora papiitairo pantairo kaariperori, ari onkantya eero avishimotantami koveenkaperotatsiri.”

¹⁵ Ikanta irika shirampari jatanake, ikamantakeri judío-payeeni iriitakera Jesús itzimi ovashinchagairiri.

¹⁶ Iro opoñaantari ikovi judío-payeeni iroveri Jesús, tema jovashinchaantake kitaite jimakoryaantaitari.

¹⁷ Iro kantamaitacha, ikantanake Jesús: “Ari ikantaitatyaani jantavaitzi Ashitanari, ari nokempitzitari eejatzi naaka nantavaitzi.”

¹⁸ Irootakera, ikovaperotantanakari judío-payeeni iroveri Jesús, tema te intaani jantavaitantakaro kitaite jimakoryaantaitari, aña joshiyakotakari Pava, ikantakera Jesús iriitake Pava jiritajaantari irirori.

Ishintsinka Itomintari Pava

¹⁹ Ipoña Jesús jakanakeri, ikantzi: “Irika Itomitari Pava tekatsi irantashivaitya irirori ikovakaanekiini. Intaani jantziro okaratzi jiñaakotziriri Ashitariri. Maaroni okaratzi jantziri Ashitariri, irojatzji jantziri Itomi. Omapero.

20 Tema jetakotari Ashitariri irika Itomitari, joñaakiri maaroni jantayetziri irirori. Eekero iroñaakatyeeri tsikarika opaiyetari iniroitetatsiri, irootake pimpampoyaaminthataiyerine eerokaite.

21 Tema ikempitara Ashitariri jovañaayetziri kaminkari, ikañaanetakairi, ari ikempitari eejatzi Itomitari, irañaakaayeteri inkoveri irirori.

22 Tera iriyakoventantatsine Ashitariri, aña iri Itomi ishinetake iriyakoventantai,

23 ari onkantya maaroiteni iriñaapinkathayetantyaariri Itomi ikempitaayeet-zirira Ashitariri. Itzimi kaari ñaapinkathatairine Itomitari, tera jiñaapinkathatzitari Ashitariri, itzimi otyaantakeriri.

24 Itzimirika ovayempitatairone nokantayetziri, impoña inkempisantanairi itzimi otyaantakenari, aritake inkañaaneshireyetai. Eero jovasankitaavaitaitziri, tema karatapaake ikaamanevaitzi, kañaane ikantayetaa. Omapero.

25 Irootzimataintsira omonkaratya, iroñaakatajaantake, inkemapaitetairo kamashirerite iñaane Itomi Pava. Inkarate kemavairone, aritake irañaashireyetai. Omapero.

26 Tema ikempitara Ashitariri jañaakaantajaantzi, iro ishinetaakeriri eejatzi Itomi irañaakaante irirori,

27 ishinetakeri eejatzi iriyakoventantai, tema iriitake Itomi Atziri.

28 Eero pipampoyaaminthatashitaro iroka. Tema irootzimataintsi omonkaratya inkemayetantaiyaarori kaminkariite iñaane,

29 ari impiriintayetanake tsika ikitayetaka.

Ikaratzi antayetakerori kameethari, ari inkañaaneyetai. Iriima ikaratzi antayetapi-intakerori kaariperori, irañaayevetaiya irovasankitaayeetairi.”

Ñaayetajaantakeriri Cristo

³⁰ “Tera nantashivaitaro naaka nokovashitari, iri Ashitanari shinetanarori namenakotemi. Okaratzi nokantakoventantziri tampatzika okantaka, tema te nantashivaityaaro nokovakaari naaka, aña iro ikoviri Ashitanari otyaantakenari.

³¹ Naakami kinkithatakovaitashitachane apaniro, tekatsira apantyaarone nokinkithatako-vaivetaka.

³² Iro kantamaitacha tzimataitatsi pashine kinkithatakotanari, niyotzi irootake kyaary-ooperotatsiri okaratzi ikinkithatakotakenari irirori.

³³ Omaperovetatya iñaaventakena Juan potyaantakariranki irosampitakiteri. Tema okaratzi ikinkithatakotavakenari omaperotatya.

³⁴ Iro kantacha tera iro noñaaventamatsite iroñaaka okaratzi ikinkithatakotanari aparoni atziri kempitakariri Juan. Aña iro noñaaventataitzi matzirori ovavisaakoshiretaimi.

³⁵ Tema Juan ikempivetakari aparoni ootamentotsi itzimi kitainkatapaintsiri. Iro pikovapaintziri eerokaite panintaavakyaaro ikempitari kitainkari.

³⁶ Iro kantacha tzimatsi kinkithatakotanari naaka, anayiriri Juan. Okaratzi nantziri naaka, irootake ikantanari Ashitanari nantero, iroora oñaakantzirori iriira Ashitanari otyaantakenari.

37 Ari ikempitakari Ashitanari, itzimi otyaantakenari, ikinkithatakotakena irirori, temaita pinkempisantero iñaane. Te piñaavorotaneteri.

38 Te onkyaantaajatyaami iñaane, tema te pinkempisanteri irotyaantane.

39 Amatsinka pikantaveta piñaanatziro Osankinajanorentsi, tema ari poyaakoneentaroni piñaayetairo pinkañaaneyetai. Iro kantamaitacha, aña naakavetaka okinkithatakotzi Osankinajanorentsi,

40 temaita pinkovayetaiyeni eeroka paventaayetyaana onkantya pinkañaanetantaiyaari.

41 Te nonkokovatashityaaro naaka intharomentavaiyaana atziriite.

42 Aña niyotzитайami tsika pikantaiyani eeroka, niyotzitami eejatzi te petakotari Pava.

43 Naakatake jovake Ashitanari nompoke nopairyagairo ivairo. Temaita paakameethataiyenani eerokaite. Irooma aririka impoke pashine pairyaashivaitapaakyaarone ivairojanori irirori, iriia paakameethataiyerine.

44 ¿Tsikama pinkene pinkempisantaiyeni, eerokara tharomentashivaitavakaacha, teya pinkokovatero iri tharomentaventaiya Pavajanori?

45 Eerora pikinkishirevaitashita naakara thavetakotemine Ashitanariki. Intzime thavetakotajaantaimine iriitake Moisés-ni, itzimi paventaapiintayetaari eerokaite.

46 Tema arimi pinkempisantajaantakerimi Moisés-ni, aritakemi pinkempisantavakenami naaka, tema naakatake josankinatakotake

Moisés-ni.

⁴⁷ Irooma te pinkempisantero okaratzi josank-
inatakeri, ¿tsikama pinkene pinkempisantero
onkarate nonkantayetemiri naaka?”

6

Jovakaari Jesús 5,000 shirampari
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

¹ Ikanta okaratapaake iroka, montyaanaka
Jesús intatsikero inkaare saikatsiri Galilea-ki,
irojatzi ipaiyeetziri Tiberias.

² Osheki atziri oyaatakeriri, tema jiñaayetakitziiri
itasonkaventantake jovashinchaayetairi mantsi-
yariite.

³ Ipoña itonkaanake Jesús otzishiki, ari isaika-
paake itsipayetakari iriyotaane.

⁴ Irootake areetzimataiya kitaite Ananko-
ryaantsi, aripaite joimoshirenkapiintari judío-
payeeni.

⁵ Ikanta jamenapaake Jesús, jiñaatzi osheki
atziri oyaatakeriri, ikantakeri Felipe: “¿Tsikama
amananteka ovaritentsi ovakayaariri maaroni
irika atziri?”

⁶ Aña josampitashitari Felipe iriñaantyaariri tsika
inkante, tema jiyotajaantake Jesús opaita iranteri.

⁷ Ari jakanake Felipe, ikantanake: “Eerotya
jantetaajata 200 denario amanantemi ovaritentsi,
aña eepichokiini irovamatsitakya aparopayeeni
irikaite.”

⁸ Ipoña ikantanake Andrés, iriitake pashine iriy-
otaane, irirentzira Simón Pedro, ikantzi:

⁹ “Jirika jaka aparoni eentsi amaintsiri 5 tanta, apite shima. Iro kantacha, ¿arima irantetakyaari osheki atziri?”*

¹⁰ Ari ikantzi Jesús: “Pinkanteri maaroni isaikayete.” Okataroshimashitatzí janta, ari isaikaiyakeni. Ikarataiyini 5,000 shirampariite.

¹¹ Ari jaakotanakero Jesús tanta, ipoña ikaratakero ipaasoonketakeri Pava, itsipary-eetakeneri ikaratzi saikamashitaintsiri. Ari ikempitaakeriri shima, ipayeetakeri maaroiteni kovatsiri.

¹² Ikanta ikemaiyapaakani maaroni, ikantairi Jesús iriyotaane: “Paayetairo opetoki okaratzi tzi-makaantapaintsiri, eero apaavaitanta.”

¹³ Jiyoyaayetairo iriyotaaneete, ijaikitai 12 kantziri opetoki tzimakaantapaintsiri karavetachari 5 tanta.

¹⁴ Irikaite atziri, jiñaakerora itasonkaventakero Jesús ovaritentsi, ikantaiyanakeni: “Omaperotaajatyá, iriitakera irika Kamantantaneri itzimi ishinetaitakeri impoke jaka kipatsiki.”

¹⁵ Iro kantacha Jesús jiyotake ishintsiventaitaty-eeri irayeetanakeri impinkathariventerí atziri-ite, eejatzi itonkaanai otzishiki, inkene isaikavaite apaniro.

Janiitantaro Jesús inkaare
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Ikanta osheetyaanake, oirinkaiyaani inkaareki iriyotaane Jesús,

* **6:9** Ikantaitzi jaka iroka tanta, iro jovetsikayeetake cebada.

17 otetaiyapaani pitotsiki, montyaakotaiyaani iriyaatairo Capernaum-ki. Aritake tsireniperotanake, tekera impiyeeta irirori Jesús.

18 Ari otampyaatapaake, iniroite otamakaanake inkaare.

19 Aritake santhatake jimontyaakotaiyani, jiñaatziiri Jesús ipokashitairi janiitantaaro inkaare. Antaro itharovaiyanakeni iriyotaane.†

20 Ikantapai Jesús: “¡Naakatake, eero pitharovaiyini!”

21 Kimoshire ikantaiyani jotetavairi pitotsiki, tekera osamanite, aatakotaiyapaakeni ikovirora irareetya.

Osheki atziriite amemenatakeriri Jesús

22 Okanta okitaitamanai, irojatzi isaikaiyakeni atziriite intatsikero, jiyotaiyakeni iro apinto pitotsi jimontyaantanaa iyotaariite, te inkaratanairi Jesús.

23 Ari areetakotantapaaka pashine pitotsi poñaayetachari Tiberias-ki, aataiyapaakeni tsika okarikitzi jovaiyakani tanta chapinki ipaasonkeventakeri Avinkatharite.

24 Ikanta jiñeeyake te isaike Jesús, eejatzi iriyotaaneete, otetaiyanakani atziriite pitotsiki, jatake Capernaum-ki inkokovatairi.

Ipaiyeetziri Jesús “ovaritentsi añakaantaneri”

25 Ikanta jareetaiyapaakani intatsikero, jiñaapairi Jesús, josampitapaakeri: “Rabí, ¿tsikapaitema pipokake eeroaka jaka?”

† **6:19** Kantakotachari jaka “santhatake jimontyaakotaiyani,” iro-jatzi ikantaitziri “5 terika 6 kilómetro,” ikantaitziri eejatzi pairani “25 terika 30 estadio.”

26 Ikantanakeri Jesús: “Irootakera pikokovatantanari eerokaite tema pikema-neentaiyakani chapinki povaiyakani, aña tera iro pikokovatantanari pikemathanakero notasonkaventantake. Omapero.

27 Te arite piñaashintsiventashivaitaro ovaritentsi thonkanetachari, aña iro piñaashintsiventya ovaritentsi enitatsiri, ontzime kañaanetakaimine. Iroora ovaritentsi ipantziri Itomi Atziri, tema Pava, Ashitariri, iriitake jookotakeri.”

28 Ipoña josampiitanakeri, ikan-taitziri: “¿Tsikama nonkantayetyaaka noñaashintsiventantaiyaarori ikoviri Pava?”

29 Jakanake Jesús: “Ikoviri Pava pantayetairi, ontzimatye pinkempisantairi irika itzimi jotyaa-takeri.”

30 Ipoña josampiitanakeri eejatzi: “¿Intsityaa pin-tasonkaventante onantyaari nonkempisantemi? ¿Opaitama pantayetakeri?”

31 Pairani acharineete jovayetakaro janta tsika te inampiitaro ipaiyeetziri ‘maná,’ irootake okantziri Osankinarentsi: Pava pakeri iroyaaro ovaritentsi paryeentsiri inkiteki.”‡

32 Jakanake Jesús, ikantzi: “Okaratzi ovaritentsiperotatsiri poñeenchari inkiteki, kaarira Moisés-ni panterone. Aña iri Ashitanari payetemirone. Omaperora.

‡ 6:31 Jaka tsika oñaaventakota “ovaritentsi,” irootake ikantayeetziri pairani “tanta.” Ari okempitari eejatzi, jiñaaventakoyeetzirora pairani tanta, iroora jiñaaventakoyeetzi maaroni ovaritentsi. Iroovaitake akantapiintaiyini aakaite: “Poya kaniri,” tera intaani añaaventero kaniri, aña tzimataitatsi eejatzi vathatsi oyaari.

³³ Tema irika ovaritentsi ipantziri Pava, iriitakera poñeenchari inkiteki, iri kañaanetakaayetairine osav-isatziite.”

³⁴ Ari ikantayeetanakeri: “Pinkatharí, pimpapiintenaro iroka ovaritentsi.”

³⁵ Ikantzi Jesús: “Naakatakera ovaritentsi kañaanetakaantaneri. Inkarate oshentashiretainaneri naaka, eero itashaavaitai. Inkarate kempisantainanane naaka, eero jimirevaitai.

³⁶ Tema aritake nokantaiyakemi, temaita pinkempisantaiyena okantavetaka piñaavetakana.

³⁷ Ikaratzi joshentashiretakaakanari Ashitanari, iriyyetakera oshentashireperotainane, eerora nomanintavakeri naaka.

³⁸ Tema te iro nompokantakyaari jaka nopoñaaka inkiteki nantayetero nokovashivaitari naaka, aña iro nantapiinte ikoviri Ashitanari, itzimi otyaantakenari.

³⁹ Jiroka ikoviri Ashitanari otyaantakenari, eero nopeyakaantaajatzi aparoni ikaratzi joshentashiretakaayetaanari, aña ontzimatye noviriintayetairi overaantapaakyaarone kitaite.

⁴⁰ Tema ikovi Ashitanari eejatzi, maaroni itzimi amenairine Itomi Pava, inkarate kempisantairine, aritake inkañaanetakaayetairi. Naakatajaantakera oviriintairine omonkaratapaakyaarika kitaite.”

⁴¹ Irootakera ipoñaantanakari judío-payeeni ikishimavaitanakeri Jesús, tema ikemakera ikantake: “Naakatake ovaritentsi poñeenchari inkiteki.”

⁴² Ari ikantavakaiyanakani: “¿Kaarima irika Jesús, itomi José? Niyotaiyirini naaka ashitariri. ¿Opaitama ikantantari: ‘Nopoñaatya inkiteki?’ ”

⁴³ Ikantanake Jesús: “Aritapaake pikishimavaitakena.

⁴⁴ Tekatsira oshentashirevaitashityaanane naaka, eerorika jamashiretairi Ashitanari itzimi otyaantakenari. Naakatake oviriintajaantairine omonkaratapaakyaari kitaite.

⁴⁵ Irosankinareki kamantanteneriite, ikantake: Iriitajaantake Pava iyotagairine maaroiteni. Maaroni itzimi kemairiri Ashitanari, itzimi iyotairiri irirori, joshentashiretaana naaka.

⁴⁶ Tera nonkantatye tzimatsira ñaavorotakerine Ashitanari, aña apaniro jiñaavorotataitziri poñeenchari Pavaki.

⁴⁷ Itzimirika kempisantainane naaka, aritake inkañaanetai. Omapero.

⁴⁸ Naakatakera ovaritentsi añaakaanerini.

⁴⁹ Jovavetakaro picharineete ‘maná’ janta tsika te inampiitaro, kamayetzimaitaka.

⁵⁰ Iriima oshiyakarori ovaritentsi noñaaventziri naaka ipoñaatya inkiteki. Intzimerika ovaiyaarine irika, eero ikaamanetai.

⁵¹ Naakatakera kañaaneri ovaritentsi poñeenchari inkiteki. Intzimerika ovakyaarone iroka ovaritentsi, ari inkañaanetai. Iroka ovaritentsi nopantziri naaka, novathajanora onatzi. Iriira noshinetakoventa osavisatziite inkañaaneyetantaiyaari.”

⁵² Ari ikantavakaiyani judío: “¿Tsikama inkenakairoka irika irovakaantairori ivatha?”

⁵³ Ikantanake Jesús: “Eerorika povaro eerokaite ivatha Itomi Atziri, eerorika piriro iriraane, eerora pikañaaneyetai. Omapero.

⁵⁴ Itzimirika ovakyaarone novatha, itzimi irakerone niraane, ari inkañaaneyetai. Naakatake

oviriintajaantairine omonkaratapaakyaarika kitaite.

⁵⁵ Tema iroka novatha ovaritentsiperori onatzi, iroka niraane iro jimireperoitari.

⁵⁶ Intzimerika ovakyaarone novatha, intzime eejatzi irakerone niraane, itsipashiretaatyaana naaka, eejatzi naaka notsipashiretaari irirori.

⁵⁷ Tema Ashitanari, itzimi otyaantakenari, kañaaneri jinatzi, iriitake añaakaanari naaka. Ari okempitari eejatzi, intzimerika ovaiyaanari naaka, iriitake nañaakaayetairi.

⁵⁸ Nokinkithatakotatziirora ovaritentsi poñeenchari inkiteki. Iroka ovaritentsi te oshiyaro ‘maná’ otzimi jovayetakari pairani picharineete eeroka, okantavetaka jovayevetakaro, ikamayetake. Iriima inkarate ovakyaarine irika oshiyarori ovaritentsi, ari inkañaanetai.”

⁵⁹ Irooyetakera jiyotaantakeri Jesús ipiyotaiyakani janta japatotapiintaita saikatsiri Capernaum-ki.

Iñaaventayeetziro kañaanetaantsi

⁶⁰ Ikanta ikemayeetakero iroka iyotaantsi, irikaite ikaratzi oyaatziriri Jesús, ikan-taiyanakeni: “Iroka ikantayetakari Jesús pomerentsiitaka akantyaarori. ¿Ipaitama kempisantamatsiterine?”

⁶¹ Ikanta Jesús, jiyotake okaratzi ikishimavaitaiyiri, josampitanakeri: “¿Tema onimotemi iroka?”

⁶² ¿Opaitama avisatsine, aririka piñeeri Itomi Atziri irovajenokaiya tsika ipoñaaka pairani?

⁶³ Okaratzi noñaaventakoyetakemiri, iroora kantakotacha okaratzi añaashiretakaantatsiri,

kaarira avathajanori noñaaventakote, tekatsi ompaiperotajaantya avatha. Aña iro noñaaventzi avantaashirenkantsi kaari koñaanetatsi, kañaanetakaantatsiri.

⁶⁴ Iro kantacha eenirotatsi tsika pikaratzi eerokaite kaari kempisantatsine.” Tema jiyotzitataika Jesús itzimi kaari kempisantatsine, tsika itzimi pithokashityaarine.

⁶⁵ Eekero ikantanakitzi Jesús: “Iroora nokantzitantakamiri: ‘tekatsira oshen-tashirevaitashityaanane naaka: eerorika ishineshiretaanari Ashitanari.’”

⁶⁶ Aripaitera, jiñeetake osheki piyapithatanakeri Jesús oyaavetapiintakariri.

⁶⁷ Ipoña Jesús josampitanakeri 12 iriyotaane: “¿Pikovima eejatzi eerokaite piyaatayetai?”

⁶⁸ Ari jakanake Simón Pedro: “Pinkatharí, ¿Intzimekama niyaatashiteri? Aña eerokatake ñaaventajaantakerori kañaanetaantsi.

⁶⁹ Aritake nokempisantaiyakemi naakaite. Niyotaiyini eerokatake Cristo, Itomi Pava Kañaaneri.”

⁷⁰ Jakanake Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka iyoaakemiri pikaratakera 12? Iro kantamaitacha, tzimatsi aparoni pikaratakera kamaari jinatzi.”

⁷¹ Jiñaavaitakerora iroka Jesús, jiñaaventatziiri Judas, Itomi Simón Iscariote. Tema iriitake Judas pithokashityaarine, iriivetaka aparoni karatapiintakeriri 12 iriyotaane.

7

Irirentzipayeeni Jesús te inkempisantaiyerine

¹ Ikanta okaratapaake irokapayeeni, jareetan-tavaita Jesús janta Galilea-ki. Te inkove isaikanai

Judea-ki, tema janta ikokovatatziiri judío-payeeni iroveri.

² Iro kantacha monkaratzimataa kitaite ikimoshireventapiintziro judío-payeeni ipaiyeetziri “pankoshetantsi.”

³ Ithainkitanakari, irirentzi irirori okarikiini, ikantanakeri: “Eero pomanatziita jaka, piyaate Judea-ki iriñaantyaamiri janta piyotaaneete onkarate pantayeteri.

⁴ Tema ikaratzi kovatsiri irasagaamentaityaari, te jomanakaatziitaro jantayetziri. Pimatziirora eeroka pantayetziro opaiyetari, poñaakantero tsika ipiyotaiyani atziiriite.”

⁵ Tetya inkempisantaajateri eejatzi irirentzi-payeeni.

⁶ Ari ikantanake Jesús: “Aña tekera omonkarapaitetyaata noñaakantantya naaka, irooma eerokaite aritzimovaitzimi maaroni kitaiteri.

⁷ Te inkisaneentemi eerokaite osavisatziite. Irooma naaka osheki ikisaneentana, tema koñaaro nokantziro naaka, okaratzi jantayetziri kaariperori onatzi.

⁸ Piyaataiyeni eeroka joimoshirenkaita, eero niyaatzita naaka, tema tekera omonkarapaitetyaata noñaakantantya.”

⁹ Ikantakeri iroka, irojatzi isaikanake Galilea-ki.

Joimoshirenkiro Jesús ipaiyeetziri
“pankoshetantsi”

¹⁰ Iro kantacha aritake jatayake irirentzipayeeni, jatanake eejatzi Jesús joimoshirenkaita te iroñaakantajaantya, aña iromananeekiini ikantaka.

11 Ikokovatakeri judío-payeeni janta joimoshirenkaita, ikantaiyini: “¿Tsikama isaikaajatzika shirampari?”

12 Osheki atziriite ñaaventakeriri Jesús. Tzimatsi kantayetatsiri: “Kameethari inatzi shirampari.” Tzimatsi pashine kantatsiri: “Te inkameethate, aña jamatavitakeri atziriite.”

13 Iro kantamaitacha, omanaantsikiini jiñaaventayetziri Jesús, tema itharovakaayetatyaaari judío-payeeni.

14 Okanta oniyankitake joimoshirenkaita, kyaa-paake Jesús tasorentsipankoki, jiyotaantapai.

15 Pampoyaavaka ikantaiyanakani judío, ikantaiyini: “¿Tsikama jiyotanetantari irika, te inkyaaperovetaajatya tsika jiyotaantayeetzi?”

16 Ari jakanake Jesús, ikantzi: “Okaratzi niy-otaantziri tera naaka iyotashityaarone, aña iri iyotakaanaro otyaantakenari.

17 Inkarate kovaperotajaantanairone ikoviri Pava, ari iriyotairo iri Pava iyotakaanarori okaratzi niyotaantziri, tema te naaka iyotashivaityaarone.

18 Tema ikaratzi iyotaantzirori jiyotashivaitari, ikokovatatzi iriñaapinkathayeetashityaari. Iriima itzimi kovakovatzirori iñaapinkathayeetairi otyaantakeriri, iriira ñaavaitzirori kyaaryoori. Tera intzip-ishirevainete irirori.

19 ¿Tema josankinavetakami pairani Moisés-ni Ikantakaantaitane? Iro kantacha, te pimonkarataiyerone. ¿Opaitama pasaryaantanari naaka poveni iroñaaka eeroka?”

20 Ari ikantaiyanakeni atziriite: “¡Kamaarí! ¿Ipaitama asaryaamiri irovemi?”

21 Ikantzi Jesús: “Maaroni eerokaite osheki pampoyaakero piñaajatakena nantakeri kitaiteki jimakoryaantaitari.

22 Iro kantamaitacha, ikantakaantake Moisés-ni pintomeshitaanitapiintante. (Okantavetaka kaari Moisés-ni poñaakaantyaarone iroka, año iri poñaakantanakaro avaisatziite tekeramintha intzime Moisés-ni.) Iro opoñaantari pitomeshitaanitapiintantzi eerokaite, okantavetaka kitaite jimakoryaantaitari.

23 Piñaakero, pimonkaraantyaarori eerokaite Ikantakaantane Moisés-ni pitomeshitaanitapiintantake kitaite jimakoryaantaitari. ¿Ipaitama pikisaneentantanari naaka novashinchagairi ivathaki maaroni aparoni atziri kitaite jimakoryaantaitari?

24 Paamaventya ovapyiimotashitamikari aririka piyakoventante. Año tampatzikashirepero pinkantya pamenayetakotante.”

¿Iriitakema irika Cristo?

25 Tzimayetatsi Jerusalén-satzi, osampitanta-naintsiri, ikantzi: “¿Kaarima irika ikokovataitzi irovaiteri?

26 Jirinta isaikake, maaroni jiñeetziri ikinkithavaitzi. Tekatsitya akotashiterine. ¿Jiyotatziima jevariite omaperotatya Cristo jinatzi irika shirampari?

27 Iro kantacha irika, ayotaiyirini tsika ipoñaaro. Irooma apaata aririka impokake maperotzirori ipaita Cristo, tekatsira iyotatsine tsika ipoñaaro.”

²⁸ Ikanta ikemake Jesús, isaikakera jiyotaantzi tasorentsipankoki, shincheenka ikantanake: “¡Arima, piyotaiyana eerokaite tsika nopoñaaro! Iro kantacha tera naaka nintakaashityaarone nompoke, aña irotyaantane nonatzi itzimi javentaaperoyeetari. Tsika itzimi kaari piyotajataiyini eerokaite.

²⁹ Niyotziri naaka tema ari nokaratziri, iriitake otyaantakenari.”

³⁰ Ari ikovavetanaka irakaantayeetanakerimi, iro kantacha tekatsi akotashiterine, tema tekera omonkarapaiteta.

³¹ Osheki kempisantanakeriri Jesús, ikantaiyini: “Kaaririkami irika Cristo intzime pokatsine, eerotyaami itasonkaventantayetaajatzimi irika shirampari, ñaakero.”

Jotyaantake Fariseo oirikerine Jesús

³² Ikanta Fariseo-payeeni ikemakero ikantayetakeri atziriite jiñaaventziri Jesús, jaapatziyanakari ijevare omperatasorentsitaari, jotyaantake kempoyaaventarori tasorentsipanko iroirikakiteri.

³³ Ari ikantzi Jesús: “Kapichepaitetapaake nosaikimoyetanaimi eerokaite, impoña niyaatai isaikira otyaantakenari.

³⁴ Osheki pinkokovavetaiyaana eerokaite, iro kantacha eero piñagaana, tema eero pitsipatana tsika nosaikapai naaka.”

³⁵ Ari josampitavakaanaka judío-payeeni: “¿Tsikama iriyaamatsiteka irika eero añaantari? ¿Iriyaatayeema pashineki nampitsi joivaraayetaka

asheninkapayeeni judío, inkene iriyotaayetairi kaari asheninkata?

³⁶ ¿Opaitama ikantakotziri: ‘Pinkokovave-taiyaana, eeromaita piñagaana, tema eero pitsipatana tsika nosaikapai naaka?’ ”

Jiñaa kañaanetakaantatsiri

³⁷ Ovekaraantapaakarori kitaite ari joimoshirenkaperoyeetari. Arira ikatziyanakari Jesús, shintsiini ikanta jiñaaavaitanake, ikantzi: “Itzimirika mireneentavaitatsineri, iroshentashiretaiyaana naaka, imirevaitaiya.

³⁸ Tema okantzi Osankinajanorentsi:

Inkarate kempisantainane naaka, onkempi-vaityaaro oshiyaashiretantyaarimi jiñaa kañaanetakaantatsiri.”

³⁹ Iriira joshiyakaaventzi Jesús jaka inkarate kempisantairine ari inampishiretantaiyaari Tasorentsinkantsi. Okantavetaka tekeramintha irotyaantayeeteriita Tasorentsinkantsi, tema Jesús tekerata irovajenokashitaiyaaro irovaneenkaro.

Itzimporokanake atziriite

⁴⁰ Tzimayetatsi atziri kemakeriri Jesús ikantakeri, ikantaiyanake: “Omaperotatya irika shirampari kamantantaneri jinatzzi.”

⁴¹ Tzimatsi pashine kantanaintsiri: “Cristo jinatzzi irika.” Iro kantacha tzimatsi pashine kantatsiri: “Kaari, tema Cristo eero ipoñaaro Galilea-ki.

⁴² Tema okantzi Osankinajanorentsi:

Icharine irinatye pinkathari David-ni intzime Cristo-tatsineri, impoñeeyaaro Belén-ki, inampikira pairani David-ni.”

43 Ari itzimporokanakeri atziriite iñaanatavakaamentanakarira Jesús.

44 Tzimayetatsi kovavetanainchari irakaanterimi, tekatsimaita akotashiterine.

Tera iriñeetaajate kempityaarine irika iñaavaitzi

45 Ikanta kempoyaaventarori tasorentsi-panko jataiyeeni isaikira Fariseo-payeeni itsipayetakari ijevare omperatasorentsitaari, ari josampitavairiri, ikantziri: “¿Opaitama kaari pamantakari?”

46 Ari ikantaiyini irirori: “¡Tera iriñeetaajate kempityaarine irika iñaavaitzi!”

47 Ikantaiyanake Fariseo: “¿Pimatztakaroma eerokaite pishinetaka iramatavitemi?”

48 ¿Tzimatsima aparoni ajevarite kempisantakeriri irika shirampari? ¿Tzimatsima eejatzi naakaite Fariseo kempisantakeriri?

49 Intaanira ikempisantamatsiziri atziriite kaari iyotakoterone Ikantakaantaitane, ovasankitaarira irinayete.”

50 Ikanta Nicodemo, Fariseo-tatsiri itzimiranki pokaintsiri iriñeeri Jesús, ikantanake:

51 “Okantzi Ikantakaantaitane, te oshinetaantsite iyakoventeri atziri terika ankemajaanteri aakaite inkene ayotero opaita jantakeri.”

52 Ari ikantaiyanake irirori: “¿Eerokatakema eejatzi Galilea-satzi? Piñaanaperotero Osankinajanorentsi, ari piñaakero tekatsira kamantantantneri poñaachane Galilea-ki.”

Tsinane mayempiro

53 Ipoña jiyaataiyeeni ipankopayeeniki.

8

¹ Iro kantacha Jesús tonkaanake irirori otzishiki Olivos.

² Ikanta okitaitamanai, ipiyaa tasorentsi-pankoki. Osheki atziri piyotzimentavaari, saikapai Jesús jiyotaapairi atziriite.

³ Ikanta iyotzinkariite itsipayetakari Fariseo-payeeni jamakeneri aparoni tsinane jomonthagaitakari omayempitzi. Jovatziyapaakero niyankineki ipiyotaiyani.

⁴ Ikantapaakeri Jesús: “Iyotaantaneri, iroka tsinane jomonthaakotajaantaitakaro omayempivaitzi.

⁵ Ikantakaantake pairani Moisés-ni intsitokaitero, kantachari tsinane. ¿Tsikatya pikantzika eeroka?”

⁶ Iro josampitantariri irikaite ikovi inkompi-takaityaari, ontzimantyaari ompaitya inkantakoteriri. Iro kantacha Jesús oyootanaka josankinavaitantaro irako kipatsiki.

⁷ Eekerora josampiyeetatziri, ari ikatziyanaka joyootakara, ikantanakeri: “Terika pinkaariperoshiretaiyeni pikarataiyakenira eerokaite, petakaantyaaro pintsitokantyaaro mapi iroka tsinaneka.”

⁸ Eejatzi joyootanaa, japiitanairo josankinavaitzi kipatsiki.

⁹ Ikanta ikemaiyavakero kantachari, ari ipiyayetanaa, ikinkishiretakoyetanakero tsikara ikantayeta iriroriite. Iriira etatainakaro ipiyanaka antarikonaite. Ikanta isaikanake Jesús apiteroini itsipatakaro tsinane jamayeetakeri,

¹⁰ ikatziyanaa joyootaka, ari josampitziro

ikantziro: “Tsinané, ¿Tsikama ikenaiyakeni? ¿Tekatsima iyaatakairone iriyakoventemi?”

¹¹ Akanakeri iroori okantziri: “Tekatsitya, Novinkatharite.” Ikantzi Jesús: “Eejatzi naaka eero niyakoventzimi. Piyaatai iroñaaka, eerora papiitairo pinkaariperoshirevaitai.”

Jesús kitainkatakotziri osavisatzi

¹² Ipoña japiitanakero Jesús jiyotairi atziriite, ikantziri: “Naakatake kitainkatakotziri osavisatziite. Itzimirika oshentashiretaiyaanane naaka, aritake nonkitainkashiretakotairi, onkempivaityaaro te inkenavaitai otsirenikitzi.”

¹³ Ari ikantaiyanakeni Fariseo-payeeni: “Povakoventavaitashitaka pikinkithatakovaita apaniro, tekatsira apantyaarone okaratzi pikinkithatakovaivetaka.”

¹⁴ Ari jakanake Jesús: “Apantaro okaratzi nokinkithatziri naaka, okantavetaka noñaaventakovaivetaka apaniro. Tema niyotzi tsika nopoñaakaro, tsika janta niyaatai. Iro kantamaitacha eerokaite, te piyotaiyeroni.

¹⁵ Iro pametashitapiintakari eerokaite poshiyakotari atziriite jiyakoventantzi. Irooma naaka tekatsi niyakovente.

¹⁶ Irooma aririka niyakoventante naaka, okaratzi nokantayetziri omaperotatya, tema te apaniro niyakoventante, aña ari nokaratziri Ashitanari itzimi otyaantakenari.

¹⁷ Jiroka okantzi Ikantakaantaitane ipayeetakemiri eerokaite:

Aririka oshiyavakaa inkantayeteri apite kamantakotantatsine, omaperotatya okaratzi ikinkithatziri.

¹⁸ Naakatajaantakera kamantakotaincha. Eejatzi Ashitanari otyaantakenari irijatzi pashine kamantakotanari. Apitera nokaratzi nokamantakotaka.”

¹⁹ Ari josampitanakeri: “¿Tsikama isaikiri Ashitamiri?” Ikantzi Jesús: “Eerokaite te piyotaiyenani naaka, eejatzi pikempitairiri Ashitanari. Arimi piyotaiyenami naaka, ari piyotakerimi eejatzi Ashitanari.”

²⁰ Arira ikinkithayetakero Jesús jiyotaantzira tasorentsipankoki, janta tsika jovayeetapiintziri kireeki jashitakaayeetariri Pava. Iro kantamaitacha tekatsira aakaanterine, tema tekera omonkarapaiteta.

Tsika janta niyaatai naaka, ero pareeyetaa eerokaite

²¹ Ipoña japiitanakero Jesús ikantzi: “Aririka niyaatai, osheki pinkokovayetaina eerokaite, iro kantamaitacha ari pinkamakoyetairo piyaariperonka. Tema tsika janta niyaatai naaka, ero pareeyetaa eerokaite.”

²² Ari ikantaiyanake judío-payeeni: “¿Ishinevaitatyaama irika. Irootya ikantantari ero areeta aakaite tsika iriyaate irirori?”

²³ Ikantanake Jesús: “Osavisatzi pinayetzi eeroka, irooma naaka jenokisatzi nonatzi. Ari pinampitaro eerokaite kipatsiki, irooma naaka inkiteki nonampitaro.

²⁴ Irootake nokantantamiri: ‘Ari pinkamakoyetairo piyaariperonka. Tema eerorika

pikempisantairo nokamantakovetakara niinkarika naaka, irootakera pinkamakotan-taiyaarori piyaariperonka.’ ”

²⁵ Ipoña josampitanakeri: “¿Niinkama eeroka?” Ari jakanake Jesús: “Aritake nokamantzitakami ovakeraini.

²⁶ Tzimatsi osheki nonkantemiri, ari niyakoventakemi eejatzi. Tema okaratzi iñaavaitziri otyaantakenari kyaaryoori onatzi. Okaratzi nokamantayetzimiri eerokaite osavisatziite, irootake ikamantajaantanari irirori.”

²⁷ Iro kantacha irikaite kemakeriri Jesús, te inkemathatavakari jiñaaventatziiri Ashitairi.

²⁸ Irootake ikantantanakari Jesús: “Aririka pim-paikakotakaantakeri Itomi Atziri, aripaitera piyote naakatake. Tera naaka antashivaityaarone nokovakaari. Intaani niyotaantziro okaratzi jiyotaanari Ashitanari.

²⁹ Tema itzimi otyaantakenari ari itsipashiretana naaka. Te irookaventena Ashitanari, tema nantapiintziniri okaratzi ookimotariri.”

³⁰ Ikanta iñaaventayetakerora Jesús iroka, osheki kempisantanakeriri.

Iro kyaaryoori isaikakaashivaitanaiyaamine

³¹ Ipoña Jesús ikantanakeri judío-payeeni ikaratzi kempisantanakeriri: “Aririka poisokerotankyaaro noñaane, eerokatake kyaaryoori niyotaaneete.

³² Aritake piyotairo kyaaryoori, iro saikakaashivaitanaiyaamine.”

³³ Jakaiyanakeni irikaite: “Icharineete Abraham-ni nonayetzi naakaite. Te intzime

impaitya omperavaityaanane. ¿Opaitama pikan-tantanari eeroka: ‘Ari pisaikashivaitanaiya?’ ”

³⁴ Ikantzi Jesús: “Ikaratzi antapiintzirori kaariperori, kempivaitaka omperatatyeyearimi. Omaperora.

³⁵ Aparoni omperataari kapichera isheninkavaitayeetyaari, iriima aparoni itomi-itari inkantaitatyeyeaani isheninkamirinkayee-tari.

³⁶ Tema aririka isaikakaashivaitanaiyaami Ito-miitari, arira pisaikashitziivaitaiya.

³⁷ Niyotaiyimi icharineete Abraham-ni pinatzi. Iro kantamaitacha pikovaiyakeni povená, tema te ookimotami noñaaneyetari.

³⁸ Iroora noñaaventayetzi naaka okaratzi joñaakanari Ashitanari. Irooma eerokaite pantayetashitaro pikemakotairira ashitamiri eeroka.”

Iriira ashitariri kamaari

³⁹ Ari jakaiyanakeni iriroriite: “¡Aña iri Abraham-ni ipaiyeetziri Ashitanari, iriitake novaisatziite!” Ipoña ikantzi Jesús: “Eerokami charinetyaarinemi Abraham-ni, ari pantakeromi okaratzi jantayetakeri irirori.

⁴⁰ Iro kantacha, okantavetaka noñaaventaperotakemiro okaratzi jiyotakaakenari Pava, pikovaiyakeni eerokaite povená. ¡Iro kaari irimatanete pairani Abraham-ni!

⁴¹ Irojatzí pantapiintaiyakeri okaratzi jantakeri pairani pivaisatziite.” Ari ikantaiyanakeni iriroriite: “¡Tera naakaite irovaiyantane

thainkatasorentsivaitaneri. Apaniro ikanta Ashitanari, iriitake Pava!”*

⁴² Ari jakanakeri Jesús: “Omaperomi iri Pava ashityaamine, ari petakotakyaanami, tema Pavaki nopoñaakaro naaka, jirikatakena. Tera naaka pokavaitashitachane nonintakaanekiini, aña iri Pava otyaantakenari.

⁴³ ¿Opaitama kaari pikemathatantana eerokaite? Iroora kantakaantzirori tera pinkovaiyeni pinkempisantero noñaane.

⁴⁴ Iriitake ashitakamiri kamaari, pantapiintakeneri okaratzi ikoviri. Tema ari jashi jovakero kamaari ovakera etantanakarori, jovamaashiretantzi. Thairi jinatzi, te iriñaavaitero kyaaryoori. Aririka inkove iramatavitante, jiñaavaitziro thaiyaantsi. Iririite thairi jinatzi.

⁴⁵ Irooma naaka noñaavaitziro kyaaryoori ñaantsi, temaita pinkempisantaiyena eerokaite.

⁴⁶ ¿Tzimatsima jaka aparoni pikarataiyake iyoperotajaantziro ikantzira: ‘Kaariperoshireri jinatzi Jesús?’ Tema kyaaryoori onatzi okaratzi noñaavaitziri ¿opaitama kaari pikempisantantana?

⁴⁷ Itzimirika jashitari Pava, ikempisantziro iñaane Pava. Irooma eerokaite tera jashitaami Pava, te pinkove pinkempisantaiyeni.”

Itzimitaika Cristo

⁴⁸ Ikanta judío-payeeni ikantanakeri Jesús: “Omatatya nokantaiyakemi Samaria-satzi pinatzi, tema kamaari pinatzi.”

* **8:41** Ikantakoitziri jaka “thainkatasorentsivaitaneri,” irijatzira ikantayeetziri mayempiriite. Tema joshiyakaaventapiintakeri pairani judío-payeeni, te inkinatanetyaari Pava, jantayetziroora kaariperori.

49 Ari jakanake Jesús: “Te nonkamaarite, noñaapinkathatziri naaka Ashitanari. Irooma eerokaite, te piñaapinkathataiyenani.

50 Kaarira naaka kovashitachane piñaapinkathayetena, aña tzimatsi pashine kovatsiri iriñaapinkathayeetena, iriitakera iyakoventantaatsine.

51 Itzimirika kempisantairone noñaane, eerora ikaamaneyetai. Omaperora.”

52 Ari ikantaiyanake judío-payeeni: “Ari niyoperotaiyini omapero pikamaaritzu. Tema kamake Abraham-ni, ari ikempitakari kamantantanerite, kamayetake maaroitani. Ipoña pikantziya eeroka: ‘Itzimirika kempisantairone noñaane, eero ikaamaneyetai.’

53 ¿Panayirima eeroka nocharineni Abraham? Kamake irirori, ari ikempiyetakari kamantantanerite eejatzi. ¿Tsikama pimpaimatsityaaka eeroka?”

54 Jakanake Jesús: “Naakami kovashitachane iriñaapinkathayeetenami, tekatsi apantyaarone. Iro kantacha itzimi ñaapinkathatakaantanari, iriitake Ashitanari. Irijatzi pikantapiintavetaiyarini eerokaite ‘Novavane.’

55 Iro kantamaitacha eerokaite te piyotaiyerine. Irooma naaka noñiiri. Aririkami nonkante ‘te noñiiri,’ thairi nonake nokempitakotamiro eerokaite. Iro kantacha omapero noñiiri. Nokempisantziro iñaane.

56 Pairani Abraham-ni, picharineyetanakari eerokaite, ikimoshiretake iriñeerora nom-pokapaitete. Aritake jiñaamaitakana, iniroite ikimoshiretake.”

⁵⁷ Ipoña judío-payeeni ikantanakeri Jesús: “Tekeraminta ontzime eeroka 50 posarentsite. ¿Ipoña pikantzi piñiiri Abraham-ni?”

⁵⁸ Ari jakanake Jesús: “Tekeraminta intzimeeta Abraham-ni. ‘Naakatzitaka.’ Omaperora.”†

⁵⁹ Ikanta irikaite jaayevetanaka mapi ikovi impicheerimi. Iro kantamaitacha Jesús, jomanapithatanakari. Shitovanake tasorentsipankoki.

9

Jovashincheeri Jesús mavityaakitatsiri itzima-paake

¹ Ikanta ikenayetzira Jesús, jiñaake aparoni mavityaakitatsiri, jashi jovatziiro ovakera itzima-paake.

² Ikanta iriyotaane josampitakeri, ikantziri: “Rabí, ¿Ipaitama imavityaakitantari itzimake irika shirampari? ¿Irooma kantakaantarori iyaariperonka ashitariri? ¿Irojatzima kantakaantarori iyaariperonka irirori?”

³ Ari jakanake Jesús, ikantzi: “Te iro kantakaanterone iyaariperonka irirori, te onkantaantero iyaariperonka ashitariri eejatzi. Iro okantantari iroka, onkantya iriñaantayeetyaarori iroñaakantayeetero ishintsinka Pava.

† **8:58** Ipairyaapiintakara Jesús ikantzi: “Naakatzitaka,” ari oshiyakaro jiñaavaitake Pava pairani, jiñaanantakariri Moisés-ni. Tema pairani Moisés-ni josampitakeriranki Pava, ikantziri: “Tsikama pipaitaka.” Ari jakanake: “Naakatzitaka.” Iro jiyotantaiyarini Judío-payeeni jiñaavaitake Jesús, ikovatzi irimonkaraiyaari Pava.

⁴ Eenirora okitaitetzi, ontzimatye antero irantavaire itzimi otyaantakenari. Tema aririka ontsirenitanake, tekatsira kanterone irantavaite.

⁵ Eenirora nosaiki naaka jaka kipatsiki, naakatake kitainkatakotziri osavisatzi.”

⁶ Ikaratakero iñaavaitake Jesús, ichoontanake kipatsiki, jamirokake kapicheeni kipatsipitha irakoki, jotziritakitakeri mavityaakirika.

⁷ Ipoña jiñaanatziri ikantziri: “Piyaate pinkivaakitya janta ovaankanaata paitachari Siloé.” Ari ikenanake mavityaakiri, ikivaakitapaaka. Ikanta ipiyapaaka, kantanai jameni kameetha.*

⁸ Ikanta isheninkapayeeni, ikaratzi ñaayetapiintziriri ikampitantzi impashiyeetyaari, josampitavakaayeta, ikantzi: “¿Kaarima irika saikapiintatsiri ikovakotantzi impashiyeetyaari?”

⁹ Tzimayetatsi kantatsiri: “Iriitake.” Pashine kantayetatsi: “Aña kaari, iriivaivetaka.” Iro kantamaitacha, ikantzi irirori: “Naakatake.”

¹⁰ Ipoña josampitanakeri: “¿Tsikama pikantairoka pamenantaari kameetha iroñaaka?”

¹¹ Ari ikantanake irirori: “Irinta shirampari paitachari Jesús, iriitake matakenarori, tzimatsi jotziritakenari nokiki, ipoña ikantakena: ‘Piyaate ovaankanaata Siloé. Ari pinkivaakityaari.’ Ikanta niyaatanake, ari nokivaakitapaaka, kantanai namene.”

¹² Ipoña josampitanakeri: “¿Tsikama iroñaaka irika shirampari?” Ari ikantzi irirori: “Te niyote.”

Fariseo-payeeni josampitziri mavityaakiri eshitakotaatsiri

* **9:7** Iroka paitachari “Siloé,” irojatzii ipaitayeetziri: “Otyaantaari.”

13 Ipoña jaayeetanakeri mavityaakivetachari isaikayetzi Fariseo-payeeni.

14 Tema kitaite jimakoryaantaitari onatzi, jotziritaakipaitetantakariri Jesús mavityaakivetachari, iro jamenantaari kameetha.

15 Ari josampitakeri Fariseo-payeeni tsika okanta jamenantaari kameetha. Ikantanake irirori: “Jotziritantakanaro nokiki kapiche kipatsi, ipoña nokivaakitaka. Amenaana iroñaaka kameetha.”

16 Ari ikantayetzi Fariseo: “Itzimi antakero iroka kaarira irashi Pava, tema te iriñaapinkathatero kitaite jimakoryaantaitari.” Iro kantacha ikantaiyini pashine: “¿Kaariperoshireri irinatyeemi, eero jantaajatziromi iroka?” Tera jaapatziyavakaamentaro ikantaiyakerini Fariseo-payeeni.

17 Ari japiitakeri josampitziri mavityaakivetachari: “¿Ipaitama pikinkishiretari eeroka, itzimikama amenakagaimiri kameetha?” Ikantzi irirori: “Kamantantaneri jinatzi.”

18 Kantaira iroñaaka jamenavaitai kameetha, te inkempisante judío-payeeni mavityaakiperi jinaaveta. Irojatzii ikaimantakariri ashitariri,

19 josampitavakeri, ikantziri: “¿Iriima pitomi irika? Pinkantenatya ari ikantatya imavityaakitzi ovakera itzimapaake ¿Tsikama okantaka jamenantaari iroñaaka kameetha?”

20 Ikantanake ashitariri: “Niyotaiyini iriitake novaiyane, ari ikantatya imavityaakitzi ovakera itzimapaake.

21 Iro kantacha te niyote tsika okanta jamenantaari kameetha iroñaaka, te niyote eejatzi ipaita

amenakagairiri kameetha. Posampiteri irirori, antari jinake, iriitake kamantemine.”

²² Iro ikantantari ashitariri tema itharovatzi, ikantaiyakera judío-payeeni: “Intzimerika kantaintsineri Cristo inatzi irika Jesús, eerora noshineyetairi inkyagai apatotapiintaiyani.”

²³ Irootake ikantantakari ashitariri: “Posampiteri irirori, antari jinake notomi.”

²⁴ Japiitakero judío-payeeni ikaimairi mavityaakivetachari, ikantziri: “Piñaapinkathateri Pava, pinkamantena kyaaryooperoini, eero piñaapinkathavaitashitari irika shirampari kaariperoshireri jinatzi.”

²⁵ Ari ikantanake irirori: “Te niyote naaka kaariperoshireri jinatzi. Intaani niyotzi naaka mavityaakiri nonaveta. Iro kantacha amenaana kameetha.”

²⁶ Japiitakeri josampitziri: “¿Tsikatya ikantakemika? ¿Opaita jantakeri jamenakaan-taamiri?”

²⁷ Ari jakanairi: “Aritake nokantakemi, iro kantacha te pinkempisante. ¿Opaitama pikovantari napiitemiro? ¿Pikovatziima pinkempisantaiyerini eerokaite?”

²⁸ Ari jetanakari ikaviyavaitanakeri, ikantaiyini: “Pinkempisanteri eeroka irika shirampari, irooma naakaite nonkempisantero Ikantakaantane Moisés-ni.

²⁹ Niyotaiyini naakaite jiñaanatakeri Pava pairani Moisés-ni. Iriima irika, tekatsi iyoterine tsika ipoñaakari.”

³⁰ Ari jakanake shirampari, ikantzi: “¿Tsikama okantatyaaka iroka! Aña jamenakagaana naaka

kameethaini, teya piyotataiteri eerokaite tsika ipoñaakari.

³¹ Ayotaiyini maaroni te ikemiri Pava kaariperoshireri. Intaani ikemiro iñaañaatane itzimi ñaapinkathatziriri, ikaratzi antanairori ikovakayiriri.

³² Tekatsira ankemakoventapiinte tzimatsi amenakagairine mavityaakitatsiri itzimapaake.

³³ Eeromi ipoñaakaro irika shirampari janta Pavakinta, eerotya jimataajatzirimi iroka.”

³⁴ Ari ikantanakeri: “Piyaariperonka pitzimakaake eeroka. ¿Pikovima piyotaayetaina naaka iroñaaka?” Jomishitovakaantaitakeri.

Mavityaakishireri

³⁵ Iyotake Jesús jomishitovakaantaitakeri mavityaakivetachari. Ikanta jiñagairi apaata, josampitairi: “¿Pikempisantzirima eeroka Itomi Atziri?”

³⁶ Ari ikantzi irirori: “Pinkatharí, pinkantena tsika itzimi, inkene nonkempisanteri.”

³⁷ Ikantzi Jesús: “Aritake piñaakeri, naakatake itzimi pikinkithavaitakaake.”

³⁸ Ikanta irika shirampari joty-eerovashitanakari Jesús iñaapinkathanakerira, ikantziri: “Nokempisantzimi Pinkatharí.”

³⁹ Ipoña ikantzi Jesús: “Nopokake naaka jaka kipatsiki namenakoyetantai, ari onkantya iramenayetantaiyaari mavityaakiri. Iriima ikaratzi amenavetachari, mavityaaki inkantaiya.”

⁴⁰ Tzimayetatsi Fariseo tsipatakari Jesús, ike-makerira ikantakeri, josampitanakeri: “¿Pikempitakaantatyaanarima naakaite mavityaakiri?”

41 Ikantanake Jesús: “Omaperomi pinkempityaari mavityaakishireri eerokaite, tekatsira iyakoventemirone piyaariperoshirenka. Irooma pikantaiyini te pikempitari mavityaakishireri, irootataikera piñaantaiyaarori iriyakoventantaityaamiro pipiyathatakana.”

10

Joshiyakaaventaitziro oishatanto

¹ Ipoña ikantanake Jesús: “Itzimirika kaari kyaatsine omorojanoki oishatanto, irataitashitakyaarika onampinatantoki inkyaantakyaari, koshintzi jinatzi, kaariperori jini. Omaperora.

² Iriima itzimi kyaatsiri omorojanoki, iriitakera aamaventapiintariri oisha.

³ Iriirika ashitaryaajaanterone aamaventarori ashitakorontsi, impoña inkye aamaventariri oisha, impairyayetaapaakeri oisha inkaimayetapairi, ari iriyovaantetavairi oisha. Iri omishitovajaanterine jaamaventapiintari iroishate.

⁴ Aririka iromishitovakeri jakakiroki maaroni, iri eevaterine aamaakoventariri, iroyaatzimaityaari oisha tema jiyovaantetziri iri aamaventariri.

⁵ Iro kantacha tera joyaatziri kaari jiñaapiintzi, aña osheki ishiyapithatari, tema te iriyovaanteri.”

⁶ Ari ikantake Jesús joshiyakaaventziniri, iro kantacha te inkemathataiyerini irikaite opaita ikantziri.

Ikempitari Jesús kameethari aamaakoventantani

⁷ Ipoña japiitanakero Jesús ikantziri: “Naakatajaantakera oshiyarori omorojano oishatanto. Omaperora.

⁸ Ikaratzi kaariperoriite etakarori ipokake tekeramintha nompoke naaka, joshiyashitakari koshintzi. Irootake kaari ikempisantantaiyarini oisha.

⁹ Naakatajaantake oshiyarori omorojano. Intzimerika kyagaatsine noshiyakarora omorojano, aritake iravisakoshiretai. Ari iroshiyakotaiyaari oisha ipipiyata ikyaapiintzi, ishitovapiintzi eejatzi. Te onkovityiimotyaari irovarite.

¹⁰ Iriima koshintzi intaani ipoki inkoshite, irovante, iraperotante. Irooma naaka nopokake nañaakaashiretziyetantai.

¹¹ Naakatake oshiyari kameethari aamakoven-tariri oisha. Tema aparoni kameethari aamakoventariri oisha, ishineventari iroishate.

¹² Tema aparoni impinayeeteri jaamaventari oishanentsi, aririka iriñaavakeri ovaminthatariri piratsi, jookaventziri, ari onkantya irovakaantay-eetantyaari piratsi ishiyanakara aamaventariri, oivaraa inkantayetanakya pashine piratsi.

¹³ Iro ishiyantari aamaventashitariri, tema intaani ikovashita impinayeeteri. Tera iri oisha inkovaperote iramaakoventyaari.

¹⁴ Naakatake oshiyari kameethari aamakoven-tariri oisha. Niyoyetziri noishate. Jiyotayetana eejatzi irirori.

¹⁵ Ikempitara jiyoperotana naaka Ashitanari, ari nokempitzitari eejatzi naaka niyoperotzitari

irirori. Noshineventari naaka noishate.

¹⁶ Eeniroyetatsi eejatzi pashine noishate kaari saikatsine jaka. Ontzimatye namayetairi irirori jaka. Aritake inkempisantayetaina irirori. Aparoni inkantya ipiyotaiyaani. Aparoni inkantaiya aamaakoventaiyaarine.

¹⁷ Jetakotana naaka Ashitanari tema noshinetero nañaantare inkene nañagai eejatzi.

¹⁸ Tekatsira shintsiventenane, aña naakatake shinetashitacha. Otzimimotana noshintsinka noshinetantari, iro nañaantaiyaari eejatzi. Tema irootake ikovakeri Ashitanari nantero.”

¹⁹ Ikanta ikemaiyavakeroni judío-payeeni iroka ñaantsi, japiitanakero te irapatziyavakaanaiya.

²⁰ Tzimatsi osheki kantayetanaintsiri: “¿Opaitama pikempisantantariri? Ikamaaritatzii, iro ishinkiventantakari.”

²¹ Iro kantacha pashine kantatsi: “Tekatsira kamaari materone iriñaavaaitero iroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari iramenakagairi mavityaakive-tachari?”

Ikisaneentanakeri judío-payeeni irika Jesús

²² Aritake kyaarontsipaitetai. Okanta janta Jerusalén-ki, joimoshirenkaitatziiro tasorentsipanko.

²³ Ari isaikitakari Jesús tasorentsipankoki, jani-ivaitzi avisatapeshitzira ipaitayeetziro “Irashi Salomón.”

²⁴ Ipoña judío-payeeni ipiyotzimentapaakeri, josampitakeri: “¿Tsikapaitema onkarate pinkisoshiretakaayetena? Eerokarika Cristo, intsityaa pooñaarontataitenaro.”

25 Jakanake Jesús ikantzi: “Aritake nokamantaiyakemi, temaita pinkempisantena. Okaratzi omatakaayetakenari ishintsinka Ashitanari, ooñaarontaperovaitakero kameethaini.

26 Iro kantacha eerokaite te pinkempisantaiyeni, tema te pinkempitakaantayetya eerokami noishate.

27 Ikarayetzi kempitakaantaachari noishate jiyovaantetana, niyotzitari eejatzi naaka. Joyaayetana iriroriite.

28 Naakatake kañaanetakaayetairine. Eero ipeyavaita, tekatsi aapithatenarine.

29 Ikaratzi jashitakaakanari Ashitanari, tekatsira aapithatenarine, tema iri matzirori jiririitetzi anaakoperotantatsiri maaroni.

30 Tema itsipashiretanara Ashitanari, kempivaitaka aparonimi nonkantya.”

31 Ikanta judío-payeeni jaavetanaa mapi ikovi intsitokerimi,

32 iro kantacha Jesús, ikantanakeri: “Iro ishintsinka Ashitanari antakaayetakenarori osheki kameethayetatsiri okaratzi piñaakoyetakenari eerokaite. ¿Tsikama otzimika pintsitokaventenari?”

33 Ari ikantaiyanakeni judío: “Te iro ompoñaantyaari nonkove nontsitokaventemiro kameethari okaratzi pantayetakeri, aña iro nontsitokaventemi pithainkatasorentsitakeri Pava. Tekatsi pimpaimatsitya eeroka, atziri pinatzi, iro kantzimaitacha pikempitakaantashivaitaka Pavami pinatye.”

34 Ikantzi Jesús: “Jiroka osankinata Ikantakaan-taitane,

Naaka kantatsi: ‘Pavaite pinaiyini eerokaite.’

³⁵ Ayotaiyironi Osankinajanorentsi, eero okantzi atekañaanetero. Iriitajaantake Pava paitakeri atziriite ‘Pavaite’ itzimi jiyotakaayetakeri iñaane.

³⁶ ¿Ipaitama pikishimatantanari eerokaite pikantaiyini nothainkatasorentsitake nokantakera naaka Itomi Pava? Aña naakatataike jookotake, jotyaaantakena nompoke kipatsiki.

³⁷ Eeromi nantziro naaka okaratzi jantziri Ashitanari, eerora pikempisantaiyini.

³⁸ Iro kantacha aritakera nantakero. Onkantavetya eero pikempisantana naaka, iro pinkempisante okaratzi notasonkaventantayetake, iro piyoperotajaantantyaari ari notsipashiretari Ashitanari, itsipashiretana eejatzi irirori.”

³⁹ Ari ikovavetaiyani eejatzi irakaanterimi, iro kantacha Jesús ishiyapithatanakari.

⁴⁰ Piyanaa Jesús katonkokero jiña Jordán. Ari isaikapai janta, tsika joviinkaantantziranki Juan-ni.

⁴¹ Osheki atziri jatashitakeriri jiñiiri Jesús. Ikantaiyini: “Okantavetaka Juan-ni te intasonkaventantayete irirori, iro kantacha okaratzi ikinkithatakotakeriri irika shirampari kyaaryoori onatzi.”

⁴² Oshekira kempisantanakeriri Jesús janta.

11

Ikamantakari Lázaro

¹ Tzimatsi aparoni mantsiyari shirampari paitachari Lázaro, Betania-satzi jinatzí, ari janta onampitarori María ipoña Marta irento.

² (Iroka María, iritsirora Lázaro, irootakeranki saitantakari kasankaari iitziki Avinkatharite ipoña oshetantanaari oishi.)

³ Okanta apiteka iritsiro Lázaro, okantakaan-takeri Jesús: “Pinkatharí, jimantsiyatatzi paap-atziyane.”

⁴ Ikanta ikemavakera Jesús, ikantzi: “Iroka mantsiyarentsi eero ovamaantzi, aña ari iriñeeterori ishintsinka Pava, ari iriñeeterori eejatzi ishintsinka Itomi Pava.”

⁵ Okantavetaka Jesús osheki jetakotaro Marta, eejatzi irento, ipoña Lázaro,

⁶ ikemavetakara ikantaitakeri jimantsiyatatzi, eekero jovavisaanaatzi apite kitaite isaikavai-tanai.

⁷ Ipoñaashitaka ikantanairi iriyotaane: “Thame ampiye Judea-ki.”

⁸ Ari ikantaiyanakeri iriyotaane: “Rabí, irovak-era ikovaiyini janta judío-payeeni irovemi. ¿Eejatz-ima pikovi pimpiyanai janta?”

⁹ Ikantzi Jesús: “¿Tema omapero osamanitzi aparoni kitaite ikaratzi 12 hora? Itzimirika aniitat-siri kitaipaiteki, te jantzivavaita, tema jiñaakeri

kitainkari jaka kipatsiki.*

¹⁰ Iriima itzimi aniitatsiri tsirenipaiteki, jantzi-vavaita, tema ikovityaatya janta kitainkari.”

¹¹ Eekero ikantanakitzi Jesús: “Makoryaakera aapatziyane Lázaro, iro kantacha ontzimatyeniyaate noviriintairi.”

¹² Ari ikantaiyanake iriyotaane: “Pinkathari, kempitaka iro ireshitakotai, tema imakoryaatzi.”

¹³ Okaratzi Jesús ikantavetariri iriyotaane imakoryaatziira Lázaro, iñaajaantaiyini iriyotaane iro jiñaaventakotzi Jesús makoryaantsi.

¹⁴ Ipoña jooñaarontanakeneri, ikantziri: “Kamakera Lázaro.

¹⁵ Ovana nokimoshiretake te nosaika janta, tema iro pinkempisantaperotantyaari, thame aate ameneri.”

¹⁶ Ikanta Tomás ipaitayeetziri “Tsipari,” ikantanakeri ikarataiyini jiyotaanetari: “Thametya oyaatanakeri, añaamatsite eerorika jovamaayeetai aaka.”†

Iri Jesús, oviriintanteri, añaakaantaneri

* **11:9** Oshiyakaaventachari jaka “12 hora,” irañaantare onatzi Jesús, iro kempitakarori aparoni kitaite. Tema jiñaavaitakerora Jesús iroka, jiyotzi tekera omonkarapaiteta irovamaantaityaariri. Jiroka ikantakeri: “Pinkinkishiretakotero opaita avisatsiri aririka aniite kitaipaite. Tema aririka aniite kitaipaite, kameetha okoñaatzi, eero antzivavaita, añiuro eejatzi tsika ankene eero amenaashivaita tsikarika aate. Irooma aniiterika tsirenipaite, osheki antzivaty, amenaashitya tsikarika aate. Irootake aatantyaari iroñaaka tsika jinintakairo Pava, eero amenaashivaite aate. Eerorika aatzi tsikarika ikovakairo Pava, aritake amenaashivaitakya tsika aate. Tema iriitake Pava oshiyarori iroñaaka kitainkari, tsikarika aate, eero amenashivaita.” † **11:16** Ikantakoyeetziri jaka “Tsipari,” irijatzira ipaiyeetziri pairani “Dídimo.”

17 Ikanta jareetzimatapaaka Jesús, ikemapaaeke tzimakotake Lázaro 4 kitaite ikitayeetantakariri.

18 Tera intainaperote Betania osaikira Jerusalén,‡

19 iro jiyaatashitantakarori judío-payeeni iroka Marta ipoña María, onkantya imposhenkaatyaarori ikamakera iyaariri.

20 Okanta iyotakera Marta iro irareetzimatya Jesús, jatanake omonthaavakyaari. Iro saikanaintsi María pankotsiki.

21 Okantavakeri Jesús iroka Marta: “Pinkatharí, arimi pisaikemi eeroka jaka, eeromi ikamimi noy-aariri.

22 Iro kantacha niyotzi naaka aririka pinkampiteri Pava ompaitya irantemiri, aritake irimatakemiro.”

23 Ari jakanakero Jesús: “Aritake irañagai piyaariri.”

24 Okantzi Marta: “Niyotzi aritake impiriintai apaata overaantapaakyaarone kitaite impiriintantayetaiyaari ikaratzi kamayetatsiri.”

25 Ipoña Jesús ikantanakero: “Naakatake oviriintantatsiri, naakatake ovañaantaneri. Itzimirika kempisantainane naaka, onkantavetakya inkame, ari irañagai.

26 Ikaratzi añaaayetatsiri iroñaaka, intzime kempisantainane, eero ikaamaneyetai. ¿Pikempisanziroma iroka?”

27 Ari okantzi iroori: “Ari Pinkathari, nokempisantzimi naaka eerokatake Cristo Itomi Pava,

‡ 11:18 Kantakotachari jaka “te intainaperote,” iro oshiyarori ikantayeetziri iroñaaka 3 kilómetro, irojatzi ikantayeetziri pairani 15 estadio.

itzimi ishinetaikeri impoke jaka kipatsiki.”

Jiraapaaka Jesús ikitayeerira Lázaro

²⁸ Ikaratakero Jesús ikantayetakero iroka, jatanake Marta okaimiro irento María, okamantathatapaakero, okantziro: “Areetapaaka iyotaantaneri, ikaimimi.”

²⁹ Okanta okemavake María, katziyanaka, jatanake oñeeri Jesús.

³⁰ Tekeratsita irareetya Jesús nampitsiki, iro-jatzi isaikake omonthaavakarira Marta.

³¹ Ikanta jiñeetakero María okatziyanaka ipoña oshiyana, irikaite judío ikaratzi tsipatarori opankoki, iposhenkaro, joyaataiyanakero jiñaajaantake iravaitayeeya kitataariki.

³² Okanta areetapaaka María isaikake Jesús, otyeerovashitapaakari okantziri: “Pinkatharí, arimi pisaikemi eeroka jaka, eeromi ikamimi noyaariri.”

³³ Ikanta Jesús, jiñaakero María irayimotapaakari, ari ikempitapaakari eejatzi judío-payeeni oyaatapaakerori, iniroite jovashiretanaka, okatsitzimoshiretanakeri,

³⁴ josampitanakero: “¿Tsikama janta pikitatakerika?” Ari ikantaitanakeri: “Pimpoke Pinkatharí, piñeeri.”

³⁵ Ari jiraapaakari irirori Jesús.

³⁶ Ipoña ikantaiyanakeni judío: “¡Pameneri iniroite jetakotataikari!”

³⁷ Iro kantacha tzimatsi pashine kantanaintsiri: “Iriivetaka irika amenakairiri mavityaakiri, ¿kaarima jamenanta tsika inkenakairo eero ikamantami Lázaro?”

Ipiriintaa Lázaro

³⁸ Apiitanakeri Jesús okatsitzimoshiretanakeri, jiyaatashitanakeri okarikiini kitataari. Omorona onatzi, iro mapi joshepitayeetantakeri.

³⁹ Ikantanake Jesús: “Potanampyeero mapika.” Ari okantanake Marta iritsiro kamaintsiri: “Pinkathari, kempitaka aritake jenkaake, tema tzimake 4 kitaite ikamantakeri.”

⁴⁰ Ari jakanake Jesús: “¿Tema nokantakemi, pinkempisantenarika, ari piñaakero ishintsinka Pava?”

⁴¹ Jotanampyeetakero mapi. Ipoña jamenanake Jesús inkiteki, ikantanake: “Ashitanari, nopaa-soonketzimi eeroka, tema pikemana.

⁴² Niyotzi ari pinkantapiintya pikemana. Irootake nokantantari inkemantyaari irikaite atziri saikaintsiri jaka, onkantya inkempisantantyaari eerokatake otyaantakenari.”

⁴³ Ikanta okaratapaake iñaavaitakero iroka, ikaimanake: “¡Lázaro, pishitove!”

⁴⁴ Shitovapai kaminkari, joosotakaro manthakintsi irako eejatzi iitziki, irojatzi japonaporo-takaro jankoviitayeetantavakariri. Ari ikantzi Jesús: “Poosoryaakoteri, iriyaataita.”

Ikamantavakaita irovakaantaiteri Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Irootakera ikempisantantanakari osheki judío-payeeni ikaratzi jataintsiri itsipataro María, ikaratzi ñaakerori okaratzi jantakeri Jesús.

⁴⁶ Iro kantacha tzimayetatsi jatashitanakeriri Fariseo-payeeni. Ikamantapaakeri okaratzi jantakeri Jesús.

⁴⁷ Ikanta Fariseo-payeeni itsipatakari ijevare omperatasorentsitaari, japatotaiyakeri jevariite, ikantaiyini: “¿Tsikama ankantyaarika? Irika shirampari osheki itasonkaventantake.

⁴⁸ Aririka añaaashiminthatakyaari, ari inkempisantaiteri maaroiteni. Impoña impokake ijevarepayeeni Roma-satzi, imporokakaantakero tasorentsipanko, iraperotakaantakero anampitsite.”

⁴⁹ Iro kantacha, aponi ikarataiyini, paitachari Caifás, iriitake ijevajanore omperatasorentsitaari, ikantanake irirori: “Te piyotaiyeni eeroka.

⁵⁰ Iroora aritatsi ashinete aponi atziri inkamimentayetai, ari onkantya eero japeroyeetantai anampiki.”

⁵¹ Iro kantacha Caifás, iriitakera omperatasorentsijanori, iñaavaitakaakeri Pava. Okantave-taka te iriyovetyaaro, iriira Jesús jiñaaventajaantake inkamimenteru isheninkapayeeni.

⁵² Tera intaani inkamimenteru isheninkapayeeni, añã ontzimatye inkamimenteru maaroiteni itomiite Pava oivaraayetainchari, onkantya irovithaakaantaiyaariri inkarate irashitaiyaari.

⁵³ Aripaitera ikovaiyakeni ijevare judío-payeeni irovamairi Jesús.

⁵⁴ Irootake Jesús kaari ikovantanaa inkempiyayetanaiyaari judío-payeeni. Añã shitovanake isaikakera Judea, jatake tsika te inampiitaro osaiiki nampitsi paitachari Efraín. Ari isaikakaa-pairiri iriyotaane.

⁵⁵ Irootaintsira iroimoshirenkapaaitetairo judío-payeeni Anankoryaantsi, osheki atziri jatatsiri

Jerusalén-ki irovetsikashireyetya.

⁵⁶ Ari ikokovayeetakeri Jesús, josampitavakaiyani janta tasorentsipankoki: “¿Tsikama pikantaiyini eeroka? ¿Arima impokake irirori joimoshirenkaita?”

⁵⁷ Ikanta Fariseo-payeeni itsipayetakari omperatasorentsijanoriite, ikantantayetake: “Intzimerika iyotaintsine tsika isaiki Jesús, inkamante, naakaanteriita.”

12

Isaitantaitari Jesús kasankaari

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

¹ Aritake kapatapaaka ⁶ kitaite iroimoshirenkantyaarori Anankoryaantsi, jatake Jesús Betania-ki, inampiki Lázaro itzimi joviriintairiranki.

² Ari joimoshirenkaitakeriri Jesús. Iro Marta oyiitantatsi. Ari isaikitakari eejatzi Lázaro itsipatakari Jesús jovaiyani.

³ Amakotapaake María kasankaari. Osheki ovinaroni iroka. Osaitantapaakari iitziki Jesús. Ipoña oshetantanaari oishi. Kasankainka okantanaka maaroni pankotsiki.*

⁴ Ikanta Judas Iscariote, iriyotaane Jesús itzimi pithokashityaarine apaata, ikantanake:

* **12:3** Iroka kasankaari ñaaventachari jaka, iro jovetsikayeetzi inchateya paitachari “nardo.” Okaratzí otenatzí aparóni libra, irojatzí ikantayeetairi iroñaaka 300 gramo.

5 “¿Opaitama kaari ipimantayeetantaro iroka kasankaari? Ari aantakyaami osheki kireeki, iri aneshinonkayetantyaaririmi ashinonkainkari.”†

6 Iro kantacha Judas tera iro inkantantyaari jetakotatyaari ashinonkaariite, aña koshintzi jinatzi. Iriitake jovayeetake inkempoyeeri kireeki, iro kantacha ikoshitapiintziri kapicheeni.

7 Ari ikantanake Jesús: “Piñaashiminthatyaaro, aña iroovetaka okashiyakaakanari, inkitayeetak-enara.”‡

8 Iriima ashinonkainkariite ari inkantaitaty-
eeni isaikimotemi, irooma naaka eero nokantaitatyaani nosaikimotemi.

Ikamantavakaita irovaiteri Lázaro

9 Osheki Judío-payeeni iyotaintsi ari isaiki Jesús janta Betania-ki. Jiyaataiyakeni janta, tera intaani irameneri Jesús aña eejatzi Lázaro, itzimiranki joviriintairi Jesús.

10 Iro kantacha omperatasorentsijanoriite ikamantavakaayeta eejatzi iroveri Lázaro.

11 Tema iriitake Lázaro kantakaantakerori kaari jaapatziyayeetantanaari judío-payeeni ikempisantaitanakerira Jesús.

Areetaa Jesús Jerusalén-ki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

12 Osheki atziri jataintsiri Jerusalén-ki iroimoshirenkero Anankoryaantsi. Okanta

† 12:5 Kantakotachari jaka “osheki kireeki,” irijatziro ikantay-eetziri pairani “300 denario.” Iri ipinayeetziriri antavairyaantzi, aririka imonkaratzimatakero aparoni osarentsi irantavaitake.

‡ 12:7 Tzimatsi jameyeeitari pairani. Aririka inkamakaantayeete, isaitantari kasankaari, inkene inkitataiteri.

okitaitamanai, ikemaiyakeni ari impokeri Jesús nampitsiki.

¹³ Ipoña ichekaiyanake oshiyarori kompiropena. Jataiyanake iromonthaavakyaari, ikaimaiyini ikantzi:

¡Kaakitataike añaaapinkathare!

Tasonkaventaari jinatzi, tema pinkathari apaitziri otyaantakeriri.

¡Iriitake Avinkathariperotetaiyaari aakaite Israel-mirinkaite!

¹⁴ Ari jiñaapaake Jesús evonkiri burro, ikyaakotanakari, tema okamantakotzitakari Osankinajanorentsi, ikantaitake:

¹⁵ Sion-satoité, eero pitharovaiyini,

Pokataike Pivinkatharite,

Ikyaaakotakari evonkiri burro.

¹⁶ Ovakeraini, te inkemathataiyeroni iriyotaane iroka. Iro kantacha jovajenokashitaaroranki irovaneenkaro Jesús, aripaitera ikinkishiretanaka iriitakera Jesús josankinatakoyeetzi.

¹⁷ Atziriite ikaratzi tsipatakariranki Jesús joviriintairi Lázaro, ikinkithatakoyetakero okaratzi jiñaakeri.

¹⁸ Irootakera, jiyaatantayetanakari atziriite jomonthaavakari Jesús, tema ikemakotakeri joviriintantake.

¹⁹ Iriima Fariseo-payeeni ikantavakaiyani iriroriite: “Piñaakero, kempitaka eero akitsirinkiri. Pameneri, iro iriyaatashiteri maaroiteni.”

Ikokovatziri Jesús griego-thatatsiri

²⁰ Tzimayetatsi griego-thatatsiri konovakariri atziriite jataintsiri joimoshirenkaiyani.

21 Ipokashitapaakeri griego-thatatsiri irika Felipe, Betsaida-satzi, nampitsi saikatsiri Galilea-ki. Ikantapaakeri: “Pinkatharí, nokovi noñeeri Jesús.”

22 Ari jiyaatanake Felipe, ikamantapaakeri Andrés. Apiteroite jiyaataiyanake, ikamantakeri Jesús.

23 Ari ikantanake Jesús: “Monkarapaite-tapaakara irovajenokashitantaiyaarori irovaneenkaro Itomi Atziri.

24 Aparoni okitho kaari sampiikitatsine impankiitero, ari ashi ovamatsitero onkantya apakithoroini. Irooma aririka osampiikitapainte ikitakiitakero, ari iriñeetakero onkithokiperotai. Omapero.§

25 Itzimirika etakotashivaitachari jantayetziro inevetashiyetari, ari impeyashitaiya. Iriima itzimi manintanakerone jantashivaiyetari jaka kipatsiki, ikamaventanaatziirora inkañaneyetai.

26 Tzimatsirika kovatsiri nonkempitakaanteri notzikatane, inkempitakotyaanaro naaka. Tsikarika nosaikai naaka, ari isaikitaiya eejatzi irirori notzikatane. Itzimirika nokempitakaari notzikatane naaka, iriira Ashitanari kantakaiyaarone iriñaapinkathayeetantyaariri apaata.”

Ikamantakota Jesús irovamaiteri

27 “¡Iniroite okatsitzimoshiretakena iroñaaka! ¿Tsikama nonkanteka? ¿Nonkantema: ‘Ashitanari, povatsinaryaakoshiretaina?’ ¡Aña irootakera nopokantakari, nomonkaratairo!

§ 12:24 Kantakotachari jaka “okitho,” trigo onatzi.

²⁸ Ashitanarí, poñaakantero povaneenkaro.” Ikemayeetatzi ñaavaitanaintsiri inkiteki, ikantaitzi: “Aritake noñaakantakero, iroñaaka napiitero.”

²⁹ Atziriite piyotainchari ikaratzi kemavakerori, ikantaiyanakeni: “Ookatharontsi onatzi.” Iro kantacha ikantayetzi pashine: “Aparoni maninkari ñaanatakeriri.”

³⁰ Ari ikantanake Jesús: “Tera intaani naaka iñaanayete, aña eerokaite jiñaavaitzimentaitake.

³¹ Irootzimatataikera iriñeeteri irovasankitaay-eeteri okantakaantziro iyaariperonka osavisatzi-ite, iroitsinampaayeetairi eejatzi pinkathariventashivaitantainchari.

³² Iro kantacha aririka irovatzikakoitakena jaka kipatsiki, aritake nonkaimashiretanairi maaroiteni.”

³³ Ari jooñaarontzirori Jesús tsika onkantya aririka irovamaayeetakeri.

³⁴ Ari jakaiyanakeni atziriite: “Ayotaiyini okantziri Ikantakaantaitane: ‘Kañaaneri inatzi Cristo.’ ¿Opaitama pikantantari eeroka ontzimatye irovatzikakotaiteri Itomi Atziri? ¿Niinkama Itomi Atziri?”

³⁵ Ikantzi Jesús: “Eenirotsatsira isaikimotanaimi ipaiyeetziri ‘Kitainkari,’ iro kantacha intaanira isaikanai kapicheeni. Pinkempitakaantero paniitatyeemi okitainkatzi, ari onkantya eero omapokantami kempitarori tsireniri. Tema ikaratzi aniitatsiri otsirenikitzi, te iriñeero tsika ikeni.

³⁶ Pinkempisantairi ipaiyeetziri ‘Kitainkari’ eenirora isaikimoyetzimi, pinkempitakotyaari irirori.”

Te ikempisantaiyini judío-payeeni

Ithonkanakero iñaavaitanakero iroka, shitovanake Jesús. Te joñaakantanaa.

³⁷ Okantavetaka Jesús osheki itasonkaventantavetaka inampiitekira irikaite, te inkempisantaiyeni.

³⁸ Ontzimatye omonkaratya josankinatakeri kamantantaneri Isaías-ni, kantatsiri:

Pinkathari, ¿Niinkama kempisanterone añaane?

¿Niinkama joñaakayeetakeri ishintsinka Pinkathari?

³⁹ Jiroka pashine josankinatakeri Isaías-ni, irootake kaari ikempisantantayeeta, ikantakeranki:

⁴⁰ Iri Pava mavityaakitakaakeriri,

Imasontzitakaayetakeri,

Ari onkantya eero jokichaatanta

Eero ikemathavainetanta.

Ari onkantya eero ipiyashitantaana naaka,

Novavisaakotantaiyaariri.

⁴¹ Iro iñaavaitantakarori iroka Isaías-ni tema jiñaamampyaakityaaro irovaneenkaro Jesús, irootake ikinkithatakotantakariri.

⁴² Iro kantacha, osheki judío-payeeni kempisantanairiri Jesús, ari jimatzitanakaro iriiperoriite. Iro kantacha te irooñaarontero, tema itharovakaayetatyaari Fariseo-payeeni, eerora ishineyetairi inkyaa yetai japatotapiintaiyani.

⁴³ Ari okantamaitaka. Iriira ikovaperotajaantanakeri Fariseo-payeeni irap-atziyaminthatyaari, iriima Pava, tera.

Jesús iyakoventairine atziriite

⁴⁴ Ari iñaavaitanake shintsiini Jesús, ikantanake: “Itzimirika kempisantainane naaka, tera apaniro

ikempisantana, aña ikempisantzitakari otyaantakenari.

⁴⁵ Ikaratzi okitaanari naaka, okempivaitakaro iriimi irokitakyaami otyaantakenari.

⁴⁶ Irootake nopokantakari naaka, nonkempitaiyaari 'Kitainkari,' ari onkantya nonkitainkatakotantaiyaariri osavisatzi. Eero isaikayetai otsirenikitzi inkarate kempisantainane.

⁴⁷ Tema te iro nompokantyaari naaka jaka kipatsiki novasankitaante, aña iro nopokantakari novavisaakotante. Iro kantacha ikaratzi kemayevetarori noñaane, temaita inkempisante, kaarira naaka ovasankitayerine.

⁴⁸ Itzimirika manintakenari, kaari kempisantairone noñaane, tzimakera impaitya ovasankitayerine. Kempivaitakara iroka ñaantsipayeeni okaratzi noñaavaiyetakeri atzirimi onatye, iroora ovasankitaantaatsine apaata, ipiyathavaantetaitanara.

⁴⁹ Tema naaka te noñaavaitashivaitya nonintakaanekiini. Ashitanari, itzimi otyaantakenari, iriitake kantakenarori okaratzi nokantayetakeri, okaratzi niyotaantayetakeri.

⁵⁰ Niyotzi naaka okaratzi ikantakaantziri Ashitanari iro kañaanetakaantatsiri. Ari okantari, okaratzi nokantayetakeri naaka, nothotyaatziirora okaratzi ikantajaantakenari Ashitanari.”

13

Jesús ikivakiitziri iriyotaaneete

¹ Ari kapatapaaka aparoni kitaite iroimoshirenkantayeetyaarori Anankoryaantsi. Jiyotake Jesús monkarapaitetapaaka irookaventantyaarori kipatsika iro iriyaatai intsipatapaiyaari Ashitariri. Iniroite jetakoyetakari ikaratzi kempisantakeriri, ari ikantapiintatya jetakotari irojatzí ovekaraantantapaakarori.

² Ikanta isaikaiyini jovaiyani, aritakera kamaaritanake Judas Iscariote, itomi Simón, itzimi pithokashityaarine Jesús.

³ Jiyotake Jesús tema ipoñaatyaaro irirori Pavaki, aritake impiye janta. Iriitake shintsitakaapero-takeriri Ashitariri.

⁴ Ari ikatziyanaka isaikakera jovaiyani, isapokanakero iveviryaaakoro, jovathakitanakaro aparoni manthakintsi.

⁵ Ipoña jaake jiña isakero kivaakomentoki. Iki-vakiyyetakeri iriyotaane, ipoña joshekiyyetantaari manthakintsi jovathakitakari.*

⁶ Iro inkivakiitantaaririmi Simón Pedro, ikan-tanake irirori: “Pinkatharí, ¿eerokama kivakiite-nane naaka?”

⁷ Ari ikantzi Jesús: “Te pinkemathatero iroñaaka okaratzi nantziri, iro kantacha apaata, ari pinke-mathatairo.”

* **13:5** Iro jameyetari judío-payeeni ikivakiyyetapiinta inkyaayetapiintantyaari ipankoki. Iroka antavairentsi, intaanira jantapiintziro aparoni onampitaari. Tema aparoni iriiperori atziri, eero okantzi inkivakiyyetante. Irootake kaari okameethatizimotantari ikivakiyyetakeriranki Jesús iriyotaane. Iro jantantakarori iroka Jesús, onkantya iriyotaantyaariri iriyotaane, onkantavetya jevarimi irinatye aparoni atziri, ontzimatye irapatziyaari pashine, inkempitakotyaari ikantara aparoni onampitaari, tsinampashire inkantya.

⁸ Ikantanake Pedro: “¡Eero noshinetamaitami poshiyaari onampitaari pinkivakiitena!” Jakanake Jesús: “Eerorika nokivakiitzimi, tera paapatziyana.”

⁹ Ikantzi Simón Pedro: “¡Pinkatharí, eerotya piki-vakiitashitana, añña pinkivena maaroni nakoki eejatzi noitoki!”

¹⁰ Iro kantacha Jesús, jakanairi: “Ikaratzi ovakera kaatainchari intaani onkovajaantya iroñaaka inkivakiiyetya, tema ari kitetake maaroni. Aritake kitetaiyakemi eerokaite, okantavetaka te maaroite pinkiteshiretaiyeni.”

¹¹ Tema jiyotakeri Jesús itzimi pithokashityaarine, irootake ikantantakari: “Te maaroite pinkiteshiretaiyeni.”

¹² Aritakera ithonkakero ikivakiiyetakeri, ikithaatanaaro Jesús iroveviryaakoro, saikanai eejatzi tsika jovaiyani, ari ikantzi: “¿Pikemathatakeroma eerokaite okaratzi nantakeri?”

¹³ Pikantapiintaiyana eerokaite ‘Iyotaanarí, Pinkatharí.’ Omatatya pikantantanari eerokaite, tema naakatake.

¹⁴ Naakara ‘Iyotaaneri,’ naakara ‘Jevari.’ Iro kantacha, noshiyakotakari onampitaari eejatzi nokivakiiyetakemi, ari pinkempitayetyaari eerokaite pinkivakiitavakaayetya.

¹⁵ Naakatake oñaakakemirori, onkantya pinkempitakotantyaanarori eerokaite tsika nokantakemi naaka.

¹⁶ Tera iñaapinkathayeetziri aparoni onampitaari iranaakoteri itzimi onampitariri. Tekatsi eejatzi aparoni otyaantaari anaakoteriri itzimi otyaantakeriri. Omaperora.

17 Aririka pinkemathatanairo iroka impoña pantanairo, aritake pinkimoshiretai.

18 Jiroka nonkantemiri, iro kantacha, tera maaroiteni noñaaventaiyemi. Niyotziri naaka ikaratzi niyoshiiyetairi. Arimaitaka omonkaratyaari Osankinajanorentsi, kantatsiri: Tzimatsi ayootakenari, iriitakera pithokashityaanane.

19 Aririka omonkaratakya iroka, iroora pinkemp-isantaperotantyaanari ‘Naakatztitaka.’ Irootakera neevatantamirori nokamantzimiro.†

20 Intzimerika aapatziyaarine notyaantane, naakajaantake jaapatziyaka eejatzi. Itzimirika aapatziyakyaanari naaka, iri jaapatziyajaantaka itzimi otyaantakenari.”

*Ikamantzi Jesús iri pithokashityaarine Judas
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)*

21 Ari ithonkanakero iñaavaitakero iroka, iniroite okatsitzimoshiretanakeri Jesús. Eekero jooñaarontanakitziro iñaaventakeri, ikantzi: “Pikarataiyakeni eerokaite jaka tzimatsi aparoni pithokashityaanane. Omaperora.”

22 Ari ipampoyaavakaanaka iriyotaane, te iriyote tsika itzimi iñaaventzi.

23 Ikanta aparoni iriyotaane, iretakoperotane Jesús, itzimi saikimotakeriri okarikiini jovaiyani,

24 jiñaakeri Simón Pedro jiñaanacheratziri, ikantziri: “Posampiteri niinka jiñaaventziri.”

25 Ikanta irirori, jontsitokanakari okarikiini, josampitakeri: “Pinkatharí, ¿Niinkama?”

† 13:19 Ipairyaapiintakara Jesús ikantzi “Naakatztitaka,” ari os-hiyakaro jiñaavaitake Pava pairani. Pamenero eejatzi Jn. 8.58.

napiitzityaamiri nonkantemiro eerokaite, tema eero pitsipatana tsika nosaikapai naaka.

³⁴ Jiroka ovakerari nokantakaantane. Ontzimatyeera petakotavakaayetaiya. Nokempitara naaka netakoyetami, ari pinkempitanaiyaari eerokaite, petakotavakaayetaiya.

³⁵ Aririka petakotavakaanaiya eerokaite, ari iriyoyeetaimi maaroitni eerokayetake niyotaane.”

Iñaaventziro Jesús irookaventante Pedro
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Ikanta Simón Pedro josampitanakeri Jesús: “Pinkatharí, ¿tsikama piyaateka?” Ari jakanake Jesús, ikantzi: “Tsika janta niyaate naaka, eero okantzi poyaatena eerokaite iroñaaka, irooma apaata ari onkantake poyaatena.”

³⁷ Ikantanake Pedro: “Pinkatharí, ¿opaitama eero okantanta noyaatemi iroñaaka? ¡Aritake noshineventakyaami!”

³⁸ Jakanakeri Jesús, ikantziri: “¿Omaperoma pishineventyaana? Aña tekeramintha iriñeeta tyoopi, mavasatzi pinkante: “Te niyoteri Jesús: Omapero.”

14

Iri Jesús oshiyarori avotsi jaretantaitari Ashitairiki

¹ “Eero povashirevaitaiyani. Paventaiyaari Pava, paventaiyaana eejatzi naaka.

² Janta ipankoki Ashitanari tzimatsi osheki tsika anampitapaiyaaro. Eeromi otzimi, eero

nokantavaitzimi niyaatai novetsikayetapaimi tsika pinampitapaiyaaro.

³ Aririka niyaatai, aririka novetsikayetaimi tsika pisaikai, ari nompiyashitaimi naayetaatemi, onkantya pintsipatantaiyaanari eerokaite tsikarika nosaikajaantai naaka.

⁴ Piyotaiyironi eerokaite avotsi jiyaatantaitari tsika nosaikai.”

⁵ Ari ikantanake Tomás: “Pinkathari, te niyotaiyeni tsika piyaate. ¿Tsikama nonkantyaaka niyotantyaarori avotsi?”

⁶ Jakanake Jesús, ikantzi: “Naakara ‘Avotsi,’ ‘Kyaaryoori,’ ‘Añaantarentsi.’ Intaanira impampithavookitayeetaina naaka, ari irareeyeetaiya janta Ashitanariki.

⁷ Arimi piyoperotaiyenanemi, ari piyotairimi eejatzi Ashitanari. Aña aritake piyotzitataikari iroñaaka, iriitake piñaapiintakeri.”

⁸ Ikantanake Felipe: “Pinkathari, intsityaa poñaakenari Ashitamiri, tekatsi pashine nonkove.”

⁹ Ari ikantanake Jesús: “Felipe, ari osamanitake notsipayetakami eerokaite, ¿tekerama piyotena? Ikaratzi ñaakenari naaka, jiñaakeri Ashitanari. ¿Opaitama pikantantari?”

¹⁰ ¿Tema pinkempisantena ari nokaratziri Ashitanari, ari ikaratana irirori? Okaratzi nokantayetziri, tera naaka nintakaashivaityaarone noñaaventemiro. Aña iri Ashitanari tsipashiretanari, iriitake antakaajaantanaro irantavaitane.

¹¹ Pinkempisantena ari nokaratziri Ashitanari, ari ikaratana irirori. Okompitzimotamirika iroka,

irootya pinkempisantaajate notasonkaventantayetake.

¹² Inkarate kempisantainane naaka, ari intasonkaventantayetai eejatzi. Aritake irimaperotanakero intasonkaventante, anaanakero okaratzi jiñaakoyeetakenari, tema niyaatzimatai naaka nontsipatapaiyaari Ashitanari. Omaperora.

¹³ Maaroni pairyagainane naaka inko-vakoyetaina iñaañaatana, aritake nomatakeneri. Ari onkantya intharomentayeetantyaariri Ashitanari, okantakaantziro jimatzimotantakeri Itomi.

¹⁴ Ompaityaarika pinkovakoyetainari pimpairyagaina naaka, aritake nomatakemiro.”

Ishinetaantaitziri Tasorentsinkantsi

¹⁵ “Aririka petakoyetaiyaana, aritake pinkempisantairo nokantakaantane.

¹⁶ Ari nonkampitairi Ashitanari irotyaantemi pashine Ookaakoventaneri,

¹⁷ Tasorentsijanori irinatye, iriitake tsipashire-tapiintaiyaamine. Iriima osavisatziite eero isaikimotziri, tema te onkante iriñeeri te iriyoteri eejatzi. Irooma eerokaite piyotaiyirini, tema isaikimotakemi, iriira nampishiretantaiyaamine.

¹⁸ Eerora pikempitakotari miritzi jookaventay-eetziri, ari nompiyashitaimi.

¹⁹ Irootaintsira, eero jiñaayetaana osavisatziite. Iro kantacha eerokaite ari piñaayetaina, kañaaneri pinkantayetaiya tema kañaaneri nonatzi naaka.

²⁰ Aripaitera piyoyetai notsipashiretari Ashitanari, eejatzi eerokaite pitsipashiretana, ari nokempitari naaka notsipashiretami eerokaite.

21 Inkarate kempisantavaanteyetaiane, joñaakantziro kyaaryooperoini jetakotana. Irootake iretakotantaiyaariri Ashitanari, eejatzi naaka ari netakotaiyaari, ari noñaakayetaiyaari.”

22 Ikanta Judas (kaarira Iscariote) josampitanakeri: “Pinkathari, ¿Opaitama poñaakantaiyaanari naakaite, eeroya poñaakayetaari pashineete?”

23 Jakanake Jesús: “Ikaratzi etakotanari naaka, ikempisantavaantetana. Irootake iretakotantaiyaari Ashitanari. Ari nokaratairi Ashitanari nontsipashireyetaiyaari irikaite.

24 Iriima kaari etakotyaanane, ipiyathavaantetana. Tera naaka iyotashivaityaarone okaratzi nokantayetakemiri, aña Ashitanari otyaantakenari iri iyotakaayetakenarori.

25 Nokamantatziimiro maaroni irokapayeeni eenirora nosaikimoyetzimi.

26 Iriima Tasorentsinkantsi, Ookaakoven-taneri, irotyaantemiri Ashitanari intzime impoyaatyaananeri, iriira iyotakaapaakemirone maaroni, impampithashiretakaayetaimiro okaratzi nokantayetakemiri.

27 Kameethara pisaikayetai. Tera iro noñaaventashitya tsika okanta isaikakaantzi osavisatziite. Aña naaka matzirori onkantya pisaikantaiyaari kameethaperoini. Eero povashirevaitashita, eero pitharovavaitashita eejatzi.

28 Aritake pikemayetakena nokantake: ‘Iro niyaatai, impoña nompiye ari ankaratai asaikayetai.’ Arimi petakoperoyetyaanami, eeromi povashirevaitami nookayetanaimira, aña

aritamiki pinkimoshireventakenami piyotakera niyaatatye Ashitanariki, anaataikenari iroñaaka natziritapaintzira.

²⁹ Nokamantzitayaamirora iroka, onkanya pinkinkishiretantaari apaata, omonkarapaitetapaakyaarika.

³⁰ Eerora nonkinkithavaitzitakaayetyaami, tema aatsikitake pinkathariventantashivetachari kipatsiki. Okantavetaka te ipinkathariventana naaka.

³¹ Aritake onkantaari, onkanya iriyotantaari osavisatziite netakotari naaka Ashitanari, nantziniri okaratzi ikantanari irirori. Pinkatziyeeyeni. Thame aate.”

15

Ikempitaro Jesús oponkitzithapero pankirentsi

¹ Eekero ikantanakitzi Jesús: “Naakara kempitarori oponkitzithaperori pankirentsi. Iriima Ashitanari iri kempitakariri itzimi pankitziirori.

² Eerorika okithotzi nohevatha, ichekathatziro ashitarori. Irooma otzimi kithotatsiri, jovameethachevatziro, jovaankiityaakotziro inkene onkithoperote.

³ Kempivaitaka iroñaaka aritake kaankiityaakoyetakemi eerokaite, okantakaakami ñaantsipayeeni nokamantayetakemiri.

⁴ Aparoni ohevatha pankirentsi otzimi chevoryaathataintsiri eero okithotai, aña ontzimatyehookantyaaro oponkitzitha. Ari okempitari eejatzi eerorika poisokerotana, eerora okantzi pantayetairo kameethari.

⁵ Naakatake kempitakarori oponkitzitha pankirentsi, irooma eerokaite pikempitakaro nochevatha pinayetatzi. Ikaratzi oisokerotanari naaka ari nokempitzitakariri irirori, kempivaitaka oshekimi inkithoperotai. Eerorika pitsipashireyetaana, tekatsira pantayetai.

⁶ Ikaratzi kaari oisokerotyaanari naaka, ari nookaventayetairi. Ari inkempitayetaiyaaro okamachevathatzi pankirentsi, jaayetziro intagaitero.

⁷ Oisokerorika povayetaina, pinkyaaryooven-tanairorika okaratzi niyotaayetakemiri, pinko-vakotairi Ashitanari opaiyetarika pikoviri, ari-take irimatakemiro.

⁸ Aririka pimatanairo joshiyakaaventayee-takero kithokiperotatsiri pankirentsi, aritake iriyoyeetaimi omapero niyotaaneyetaami. Iroora iriñaapinkathayeetantyaariri Ashitanari.

⁹ Iniroite netakoyetakami, noshiyakari Ashita-nari jetakotana naaka. Panintaavaityaarora ne-takoyetaami.

¹⁰ Eekerorika pinkempisantanakityeero nokantakaantane, ari panintaavaitaiyaaro netakotanka, nokempitairora naaka nokemp-isantavaantetziri Ashitanari nanintaavaitaro iretakonka.

¹¹ Iro nokamantantamirori iroka inkene ankarataiyeni ankimoshirete, irootake pinkimoshiretziitantaiyaari eeroka.

¹² Jiroka nokantakaantane: Ontzimatye petakotavakaayetaiya nokempitairora naaka netakoyetaami eerokaite.

¹³ Tsikarika itzimi shineventariri inkami-

menteri iraapatziyane, joñaakantatziirora jetakotziitanta.

¹⁴ Naapatziyane pinayetatzi eerokaite aririka pantanairo okaratzi nokantzimiri.

¹⁵ Aritapaake nokempitakaantami onampitaari, tema aparoni onampitaari te iriyote okaratzi jantayetziri onampitariri. Aña nokempitakaantaami naapatziyane, tema nokamantaimiro maaroni ikantanari Ashitanari.

¹⁶ Tera eerokaite iyoshiitakenaneri, aña naaka iyoshiitayetaimi eerokaite. Naakatake otyaantayetemine piyaayete tsikarika, pinkempitakotaiyaaro pankirentsi kithoperotatsiri, ari pinkantapiintanakityeeya. Ari onkantya irimayetantaiyaamirori Ashitanari ompaityaarika pinkovakotenari pimpairyayetainarika.

¹⁷ Jirokatake nokantakaantzimiri: Ontzimatye petakotavakaayetaiya.”

Inkisaneentayetanakemi osavisatziite

¹⁸ “Aririka piñaayetakero inkisaneentayetanakemi osavisatziite, pinkinkishiretero ari ikantaitakena naaka ikisaneentavaitaitakena.

¹⁹ Eekeromi poshiyaakotyaari osavisatziite, ari iretakoyetakyaamimi, ikempitavakaara irirori jetakotavakaiyani. Iro kantacha niyoshiitayetaimira naaka, pikempiyayetari osavisatziite, irootake ikisaneentantamiri. Kempivaitaka iroñaaka kaarimi eeroka osavisatziite.

²⁰ Pinkinkishiretero nokantzitakamiri: Tera iñaapinkathayeetziri aparoni onampitaari

iranaakoteri itzimi onampitariri. Ari inkempitayeetemiri eerokaite inkovayeete irovaitemi, inkempitayeetenara naaka. Ari okempitari eejatzi ikaratzi kempisantavaantetakenari naaka, aritake inkempisantayetaimi eerokaite.

²¹ Iro inkovayeetantyaari irovayeetemi, naakatake irovimentaitemi, okantakaantziro tera iriyotaina iri Pava otyaantakenari.

²² Eero otzimaajatzimi ikenakaashitane, eerorikami nopokimi niyotaayetairi. Iro kantacha iroñaaka eerora okantai irookaakoven-taiyaro iyaariperonka.

²³ Ikaratzi kisaneentakenari naaka, ikisaneentzitakari eejatzi Ashitanari.

²⁴ Eero otzimaajatzimi ikenakaashitane, eeromi notasonkaventzimoyetakeri okanta jiñaayeetantakaro kaari jiñaapiintaitzi. Okantavetaka jiñaayetakero irokapayeeni, eekero ikisaneentatyaana, ikisaneentzitakari eejatzi Ashitanari.

²⁵ Ari okantzimaita, tema ontzimatye omonkaratya osankinarentsi, kantatsiri: Ikisaneentashivaitaitakana.

²⁶ Iro kantacha aririka impokake ‘Ookaakoven-taneri,’ Tasorentsiperotatsiri, intzime notyaantapaimiri nontsipatyaari Ashitanari, iriitakera iy-otaashiretakotantapaakenane naaka.

²⁷ Impoña pinkinkithatakoyetaina eerokaite, tema ari pitsipayetzitakana ovakeraini etantanakarori.”

16

¹“Iro nokantayetantamirori irokapayeeni, eero povashaantantaro paventaashiretyaana.

² Ari piñaayetakero eero ishineyeetaimi pinkyagai tsika japatotapiintaita. Ari piñaayetakero eejatzi irovayeetemi, iriñaajaantayeete jantatziiniri Pava kameethari.

³ Iro irimatantyaarori iroka, tema te iriyoteri Ashitanari, te iriyotena eejatzi naaka.

⁴ Aririka omonkaratakya iroka, iroora pimpampithashiretakotantyaarori nokantayetakemiri. Irootakera neevatantamirori nokamantzimiro.”

Jantakaantziri Tasorentsinkantsi

“Tera nonkamantzityaamiro ovakeraini iroka, tema irojatzi notsipayetami.

⁵ Iro kantacha iroñaaka jataana nontsipatapaiyaari itzimi otyaantakenari. Iro kantacha tekachaajaini osampitakoventerone tsikara niyaatai,

⁶ intaani povashiretaiyani pikemakenara nokantakemiro irokapayeeni.

⁷ Iro kantacha pinkeme nonkantemiro kyaaryoori. Iroora kameethatzimotzimiri eerokaite niyaatai. Tema eerorika niyaatai, eerora ipoki paitachari ‘Ookaakoventaneri’ intsipashiretapiintayetaiyaami. Irooma aririka niyaatai, naakatajaantake otyaantapairine.

⁸ Aririka impokapaake Tasorentsinkantsi, iriira ooñaarontapaakeneriri ikinkishirevaishitari osavisatziite, tema ikenakaashivaitakaro ikinkishiretakotaro tsika okantakota kaariperonkantsi, tsika okantakota kameethashirenkantsi, tsika okantakota iyakoventaantsi.

⁹ Ari iriyotakaayetairi iroora kaariperonkantsi eerorika ikempisantayeetana naaka.

10 Ari iriyotakaayetairi iroora kameethashirenkantsi, nomatzirora naaka novameethashiretantsi, tema niyaatairika Ashitanariki eero jokiyetaana.

11 Ari iriyotakaayetairi itzimi jiyakoventayetak-eri, iriitakera irika pinkathariventashivaitakariri osavisatziite.

12 Eenirotatsi osheki onkarate nonkantemiri, iro kantacha iroñaaka kempitaka aritake anaanakemi nokantayetakemiri.

13 Aririka impokake Tasorentsijanori, iriitake iyotakaapaakemirone maaroni kyaaryoori. Tema eero iñaavaitashivaitaro ikovakaashitari irirori, aña inkamantantayetero ikemakeri. Ari iriyotakagaimiro onkarate avisayetatsine apaata.

14 Iri kemayetajaantainane noñaavaitero, impoña irovaakayetaimiro eerokaite, ari onkantya iriyotantayeetaiyaarori novaneenkaro.

15 Tema okaratzi jiyotanetari Ashitanari, irojatzni niyotanetari naaka. Irootake nokantantakari: ‘Iri kemayetajaantainane noñaavaitero, impoña irovaakayetaimiro eerokaite.’”

Onkantavetya povashiretya, aritake pinkimoshireyetai

16 “Kapichetapaake eero piñaayetaana, iro osamanivetakya ari piñeena eejatzi. Tema niyaataatye naaka Ashitanariki.”

17 Ikanta iriyotaane josampitavakaanaka: “¿Opaitama ikantakotziri? Ikantayetakai kapichetapaake eero añaayetairi, iro osamanivetakya ari añaagairi eejatzi, tema iriyaataatye Ashitaririki.

18 ¿Opaitama ikantakotziri ‘kapichetapaake?’ Te ankemathatero opaita iñaaventziri.”

19 Ari jiyotake Jesús ikovaiyatziini irosampi-teri, ikantanakeri: “Nokantaiyakemi: ‘Kapichetapaake, eero piñaayetaana, iro osamanivetakya ari piñeena eejatzi.’ ¿Irootakema iroka posampitavakaamentari?”

20 Ari piñaayetairo piraavaitaiya, ovashiretzi-ita pinkantayetaiya, piñaaminthaterira osavisatzi-ite ikimoshiretaiyini. Onkantavetya povashiretziitaiyaani, aritakera piñeero pinkimoshireyete. Omapero.

21 Aririka ontzimaanitzimate aparoni tsinane, okemaantsivaita. Iro kantacha aririka intzimake ovaiyane, ompeyakotanakero okemaantsivaitaka aña okimoshireventanakitziiri eenchaanikite.

22 Ari onkempityaari eejatzi, ontzimatyete povashireneentavaiya eerokaite iroñaaka. Iro kantacha aririka piñaavaina, osheki pinkimoshiretanai, tekatsi ovashiretakaiyaamine.

23 Apaata tekatsira posampitainari naaka. Tema iri Ashitanari matayetaimironone ompaityaarika pinkovakotenari pim-pairyaayetainarika.

24 Tema pamanapiintayetzirira Ashitanari pikovakoyetziri opaiyetarika, pikampiminthavaitashitakari. Irooma iroñaaka aririka pinkovakoyetairi, ontzimatyete pim-pairyaapiintaina naaka. Arira pinkantya pinkovakotapiintairi, aritake irimatakemiro, irootake pinkimoshiretziitantaiyaari.”

Noitsinampaakero naaka osavisato

25 “Noshiyakaaventatziimiro maaroni irokapayeeni noñaaventakemiri. Iro kantacha irootaintsi omonkaratya eero noshiyakaaventayetaimiro, aña koñaaroini noñaaventaimiri Ashitairi.

26 Apaata, ari piñaayetairo eerokaite pimpairyagaina pinkovakoyetairirika Ashitanari. Tera naaka kampitakoventaimine.

27 Tema iriitajaantake Ashitairi etakoyetaami eerokaite. Iro jetakoyetantaamiri, tema eerokaite petakoyetaana naaka, tema pikempisantaiyakena ari nopoñaakari naaka Pavaki.

28 Noshitovanake Ashitairiki okanta nopokantanakari jaka kipatsiki. Iroñaaka nookaventanairo kipatsi iro nompiye Ashitairiki.”

29 Ipoña ikantaiyanakeni iriyotaane: “Iroñaakara koñaatanake piñaavaiziri, te poshiyakaaventavaitero.

30 Noñaayetakemi iroñaaka piyotziro maaroni tsikarika opaiyeta, te onkovajaantya intzime impaitya osampitemine, aña piyotziro opaiyetarika ikinkishireyeetari. Irootakera nokempisantanari omapero pipoñaaka Pavaki.”

31 Ari jakanake Jesús, ikantzi: “¿Arima, kempisantayetaimima iroñaaka?

32 Monkarapaitetzimatapaaka. Iroñaakara, piñaayetero aparopayeeni eerokaite poivaraiya pinkenayete tsikarika, ari pookaventanakena apaniroini. Iro kantacha temaita nosaike apaniro, aña Ashitanari tsipatanari.

33 Nokamantayetzimiro maaroni iroka onkantya piñaantyaarori kameetha pisaike pintsipatyaana naaka. Jaka osaviki, osheki

piñaayetero eerokaite piñaashivaityaaro.
Iro kantacha, pishintsishireyete. Tema
noitsinampaataikero naaka osavisato.”

17

Jesús jamanakotziri iriyotaane

¹ Ikanta ithonkakero ikantayetakero irokapayeeni, amenanake Jesús inkiteki, ikantanake: “Ashitanari, monkarapaitetapaaka. Poñaakantayetairo iroñaaka irovaneenkaro pitomi, ari onkantya iroñaakantantyaarori pitomi eejatzi povaneenkaro eeroka.

² Eerokatake ovakeriri okanta ipinkathariventantakariri maaroiteni atziri, ari onkantya inkañaaneyetakaantyaariri ikaratzi pashitakaakariri.

³ Aririka iriyoyeetaimi apaniro Pipavaperotzi eeroka, iriyoyeetairi Jesucristo itzimi potyaantakeri, arira inkañaanetakaayetairi.

⁴ Noñaakantakemiro povaneenkaro jaka kipatsiki, nohotyaakemirora pikantakenari nantero.

⁵ Pishinetena nontsipataiyaami iroñaaka, Ashitanari, ari ankarate añaayetairo avaneenkaro akempitara pairani tekeramintha ovetsikero kipatsi.

⁶ Irikaite piyoshiitairi pashitakaanari, niyotaayetairi niinkarika eeroka. Eerokatake ashitzitakariri, ipoña pashitakaayetanaari naaka. Nokempisantakaayetaimiri piñaane.

⁷ Ikinkishireyeta iroñaaka, okaratzi niyotanetari naaka, eerokatake iyotakaayetanarori.

8 Niyotaayetairi okaratzi piyotakaayetaanari, ikempisantayetanakero irikaite. Ipampithashiretanaa kyaaryoo nokaratzimi eeroka, ikempisantayetanai eerokatake otyaantakenari.

9 Naakatake kampitakoventziri irikaite. Tera iri nonkampitakovente nampitashivaitarori kipatsiki, aña nokampitakoventatziiri itzimi pashitakaanari.

10 Maaroni nashitari naaka irijatzi pashitari eeroka. Ikaratzi pashitari eeroka irijatzi nashitari naaka. Tema iriiyetake oñaakantayetairori novaneenkaro.

11 Ero nosaikanai jaka osaviki, niyaataira naaka nonkaratapaimi eeroka, irooma irikaite eekero irisaikanaatye. Ashitanari Tasorentsi, pinkempoyaaventero onkantya impairyaaapiintantyaamiri, ari onkantya irovithaavakaantaperotyaari eejatzi, akempitavakara aaka.

12 Eenirora notsipayetari jaka osaviki, naamaakoventayetari, nokempoyaaventayetziri okanta ipairyaaapiintantamiri. Eerora itzimayetai peyashivaitaachaneri, apatziro inkantakaiyaaro ipaiyeetziri 'Otomi peyashivaitaantsi,' tema ari onkantya omonkaratantyaari oñaaventakeri Osankinajanorentsi.

13 Iroñaaka niyaatai pisaikinta eeroka. Irootake nokantantayetarori irokapayeeni eenirora nosaiki jaka osaviki, onkantya inkempitantaanari naaka inkimoshiretaiyeni kameethaini irikaite.

14 Niyotaayetakeri piñaane, iro kantacha osheki ikisaneentaitanakeri, tema te ikempitanaari osavisatziite, nokempitara naaka te osavisatzi

nonatye.

¹⁵ Te nonkovakotemi paayetairi isaikira jaka osaviki, intaani pinkempoyaaventayetairi ikaariperotakaitzirikari.

¹⁶ Nokempitara naaka te osavisatzi nonatye, eejatzi irikaite te iroshiyanaiaaari osavisatziite.

¹⁷ Pintasorentsishiretakairi iraakoven-tantyaarori kyaaryoori. Tema kyaaryoori onatzi piñaanetari eeroka.

¹⁸ Pikempitaakena naaka potyaantakena nosaikimoyeteri osavisatziite, ari nonkempitz-ityaariri naaka notyaantayeteri irisaikimoyeteri.

¹⁹ Okovaperotatya iroñaaka nontasorentsishiretai noshineventaiyaarira irikaite, ari onkantya intasorentsishireperotantaiyaari eejatzi irirori.

²⁰ Tera intaani nonkampitakoventeri irikaite, aña nokampitakoventzitari eejatzi inkarate kempisantainane aririka inkinkithatakaayetairi irikaite.

²¹ Namanakoventziri maaroni irikaite onkantya irovithaavakaantaiyaari, aparoni inkantaiya irovithaanaiyami eeroka. Ashitanarí, akempitara aaka ovithaavakaiyani, ari inkempiyetaiyaari eejatzi irovithaavakaaperotaiya, onkantya inkempisantantaiyaari osavisatziite eerokatake otyaantakenari.

²² Iroka novaneenkaro, okaratzi poñaakayetakenari, irojatzi nomatairi naaka noñaakayetairi iriroriite. Arira onkantya irovithaavakaantaperotyaari, akempitavakaara aaka.

²³ Tema pitsipashiretana eeroka, ari nonkempitzitakyaari eejatzi naaka nontsipashiretaiyaari

iriroriite, ari onkantya irovithaavakaanta-perotyaari. Iro inkinkishiretantayetyaari osavisatziite eerokatake otyaantakena, iniroite petakoyetakari pikempitaakenara naaka iniroite petakotakana.

²⁴ Ashitanarí, eerokatake ashitakaayetakanariri irikaite, nokovi intsipayetaiyaana tsika janta nosaikai naaka, onkantya iriñaantaiyaarori novaneenkaro. Eerokatake ovaneenkatakaakanari, tema petakotzitaaitakana tekeramintha ovetsikyaata kipatsi.

²⁵ Ashitanarí tampatzikashireri, te iriyotaiyemine osavisatziite. Iro kantacha naaka niyotzimi, eejatzi ikempiyetaka irikaite jiyotzi eerokatake otyaantakenari.

²⁶ Niyotaayetairi niinkama eeroka, eekerora niyaatakaatyero niyotairi, tema nontsipashiretaiyaari, netakoyetaiyaari pikempitaakenara naaka petakotakana.”

18

Jagaitakeri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Aritake ithonkanakero ikantayetakero iroka, shitovanake Jesús itsipatanaari iriyotaane iriyaatero intatsikeronta ovaryeenkaari ipaiy-eetziro “Cedrón.” Ari otzimiri pankirentsimashi, tsika janta isaikapaake Jesús itsipayetakari iriyotaane.

² Jiñiitaro eejatzi irika Judas itzimi pithokashitantachane, tema ari isaikaapiintziriri Jesús iriyotaane janta.

3 Ari jareetapaaka Judas itsipatapaakari ovayiriite, ikonovakari kempoyaaventaneri jotyaantakeri ijevare omperatasorentsitaari, irotyaantane eejatzi Fariseo-payeeni. Joirikayetapaakero irovantamento, jamake eejatzi irootamento.

4 Iro kantacha Jesús jiyotzitakaro maaroni avishimoterine, ishitovashitanakeri, josampitavakeri: “¿Ipaitama pikokovatziri?”

5 Ikantaiyini irikaite: “Nokokovatatziiri Jesús Nazaret-satzi.” Ari ikantzi Jesús: “Naakatake.” Irika Judas itzimi pithokashitakariri, ari ikaratak-eri irikaite.

6 Jiñaavaitanakera Jesús, ipiyaponthotaiyanakani itaapiiki, tyeeyanakeni.

7 Japiitanakeri Jesús, josampitziri: “¿Ipaitama pikokovatziri?” Japiitaiyanakero irirori, ikantzi: “Nokokovatatziiri Jesús Nazaret-satzi.”

8 Ari japiitanakeri Jesús, ikantziri: “Aritake nokantakemi naakatake. Naakarika pikokovataiyini, potyaantairi irikaite notsipayetakari, iriyaayetaita.”

9 Ari omonkaratari ikantzitajaantakari Jesús: “Ashitanarí, ikaratzi pashitakaakanari, eero ipeyakaantavaita aparoni.”

10 Ikanta Simón Pedro, otzimimotziri irirori irosataamento, jinoshikanakero, itotzitakeri iyempitaperonampi aparoni paitachari Malco, inampirera omperatasorentsijanori.

11 Ipoña Jesús, ikantanakeri Pedro: “Povairo posataamento. Aña iri Ashitanari shinetakenari nonkemaantsivaityaaro iroka, ¿eeroma okantzi

nomonkarayeneri?”*

*Jaayeetanakeri Jesús omperatasorentsijanoriki
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)*

¹² Ikanta ovayiriite itsipatakari ijevare, eejatzi ijevare kempoyaaventaneri irotyaantane judío-payeeni, joirikanakeri Jesús, joosotanakeri.

¹³ Ari jetapaintaro ikenakaanakeri ipankoki Anás. Tema iriitake irikonkiri Caifás itzimi omperatasorentsijanotatsiri.

¹⁴ Irika Caifás iriitajaantakera kantakeriranki judío-payeeni: “Iroora aritatsi ashinete aparoni atziri inkamimentayetai.”

*Pedro ikyaake iniyankiirentsise Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)*

¹⁵ Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashine iriyotaane Jesús, joyaatakoventakeri Jesús. Irika pashine iyotaari, iñaapiintane jinatzi omperatasorentsijanori, irootake ikyaantapaakari joyaatakoventakeri Jesús.

¹⁶ Iriima Pedro ari ikatziyapaakari jantakironta otantontsiki. Irootake irika iyotaari iñaatapiintane omperatasorentsijanori, ikinkithavaitakaantakarori aamaventarori ashitakorontsi, iro ominkyaantakariri eejatzi Pedro.

¹⁷ Okanta aamaventarori ashitakorontsi, os-ampitakeri Pedro: “¿Kaarima eeroka aparoni iriyotaane irika shirampari?” Ari jakanake Pedro, ikantzi: “Tera naaka.”

* **18:11** Jiroka ikantakotakeri jaka Jesús: “Iri Ashitanari shine-takenarori nomiretyaaro kepishaari.” Tema iro oshiyakaaventacha aririka inkemaantsivaitaitya, okempivaitaro jimireyeetaro kepishaari.

18 Tema okatsinkaityaatziira, irikaite onampitaari itsipayetakari kempoyaaventaneri jovaampataiyakeni paampari. Ari isaiki jakitsitaiyani. Ari itsipataiyakarini eejatzi Pedro irikaite, jakitsitaiyarini paampari.

Anás josampitziri Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ikanta omperatasorentsijanori jetanakari Jesús josampitakoventziniri iriyotaanepayeeni, ipoña okaratzi jiyotaantayetakeri.

20 Ari ikantanake Jesús: “Nokinkithatakaapiintakeri maaroiteni atziriite. Niyotaantapiintake japatotapiintaita eejatzi janta tasorentsipankoki, tsika japatotapiintaiyani maaroni judío-payeeni. Tetya nomanakaiyaaro okaratzi nokinkithayetziri.

21 ¿Opaitama posampitantanari naaka? Posampitayeteri ikaratzi kemayetakenari. Iriiyetake iyotzirori okaratzi nokantayetakeriri.”

22 Ikantakerora Jesús iroka, aparoni kempoyaaventaneri ipasavorotanakeri, ikantziri: “¿Arima pinkanteri pakeri omperatasorentsijanori?”

23 Jakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Tzimatsirika kaariperori noñaavaitakeri, pinkantenaro tsika otzimi. Aña okaratzi noñaavaitakeri kameetha onatzi. ¿Opaitama pipasavorotantanari?”

24 Ikanta Anás jotyaantakeri janta Caifás-ki itzimi omperatasorentsijanotatsiri, joosotaka.

Ikantzi Pedro: Te noñeeri naaka Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Irojatziya ikatziyaka Pedro jakitsivaita paampariki. Ari josampiitakeriri: “¿Kaarima

eeroka aparoni iriyotaane irika shirampari?” Ari jotekanakero Pedro, ikantanake: “Tera naaka.”

²⁶ Ikanta osamaniityaake josampitairi eejatzi aparoni inampire omperatasorentsijanori, iri-itakera isheninkathori itotzitakeri inkaaranki Pedro iyempita, ikantziri: “¿Kaarima eeroka noñaake itsipatami janta pankirentsिमashiki?”

²⁷ Ari japiitanakero Pedro jotekañaanetantzi, aripaitera jiñaanake tyoopi.

Jaayeetanakeri Jesús Pilato-ki

(Mt. 27.1-2, 11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5, 13-25)

²⁸ Tema aritake kitaitzimatake, jomishitovaitanairi Jesús ipankokira Caifás, jaayeetanakeri isaikinta Pilato ijevarite Roma-satzi. Te inkyeeyapaakeni judío ipankoki Pilato, tema aririka inkyavankotakeri ipiyathatakaro Ikantakaantaitane ikitevathatantaitari, eerora okantzi iroimoshirenkero kitaite Anankoryaantsi.

²⁹ Irootake ishitovantapaakari Pilato, ikinkithavaitakairi, ikantziri: “¿Opaitakama jantakeri irika shirampari?”

³⁰ Ikantaiyini irirori: “Eeromi ikaariperotzimi irika, eerotya namirimi jaka.”

³¹ Ari ikantzi Pilato: “Paanairi eerokaite, povasankitairi tsika okantzira ikantakaantaitzimiru.” Ikantaiyanakeni judío-payeeni: “Aña te pishinetapiintaiyena noveri nosheninkaite.”

³² Ari omonkaratakari ikantzitajaantakarari Jesús tsika onkantya irovamaayeeteri.

³³ Ipoña ipiyanaka Pilato ikyaapaintzi inthomoi ipankoki, ikaimapaakeri Jesús, josampitakeri: “¿Eerokatakema Ivinkatharite judío-payeeni?”

34 Ari ikantzi Jesús: “¿Piyotashitaroma iroka posampitanari? Kempitaka tzimatsi ipaita kantakemiri niinkarika naaka.”

35 Jakanake Pilato: “¿Naakama judío? Aña iri pisheninkaite amakemiri jaka itsipayetakari ijevare omperatasorentsitaari. ¿Ipaitama pantakeri?”

36 Ari ikantzi Jesús: “Te nompinkathariventante naaka jaka osaaviki. Ari onkantyaami, aritakemi piñaakemi osheki novayirite kisakoventyaanari, eero jaakaantantana judío-payeeni. Iro kantacha tera ari nompinkathariventante jaka.”

37 Japiitanakeri Pilato josampitanakeri: “¿Arima, eerokatake Pinkathari?” Ari ikantzi Jesús: “Eerokatake kantaintsiri. Irootake notzimantakari, irootake nopokantakari jaka kipatsiki noñaaventairo kyaaryoori. Tema ikarayetzi kamaitanaarori kyaaryoori, ikempisantavaanteyetana.”

38 Ari ikantzi Pilato: “Irojatzitaveetacha, kyaaryoori.” Ikantanakerira, shitovanake ipiyotaiyakani judío-payeeni, ikantapairi: “Tetya noñeero ompaitya inkenakaashityaari irika shirampari.

39 Poimoshirenkapaitetapiintziro Anankoryaantsi, pametapiintaiyaroni nomishitove aparoni jaakaantaitziri. ¿Nomishitovakaantairima ipaiyeetziri ‘Pivinkatharite?’ ”

40 Ari ikaimaiyanakeni maaroiteni, ikantaiyini: “¡Eero pomishitoviri irika! ¡Iri pomishitove Barrabás!” Irooma irika Barrabás, koshintzi jinatzi.

19

¹ Ikanta Pilato ipasatakaantakeri Jesús.

² Ikanta ovayiriite jampitatapotake kitochee ikempitakaantakero amathairentsi, jamathaitakaakari Jesús. Ipoña ikithaatantakari jonkeromaitatsiri kithaarentsi.*

³ Ipoña ipiyotzimentapaakari, ishirontzimentavaitari ikantaiyirini: “¡Jirikataa Ivinkatharite judío-payeeni!” Ipasavorotzimaitari.

⁴ Eejatzi ishitovapai Pilato, ikantapairi judío-payeeni: “Pameneri, jirika nomishitovakeri onkantya piyotantyaari te noñe ompaitya inkenakaashityaari irika.”

⁵ Ari ishitovakaapaakero Jesús jamathaitayee-tantakari kitocheetapo iitoki, ikithaayee-tantakari eejatzi jonkeromaitatsiri kithaarentsi. Ikantzi Pilato: “¡Jirika shiramparika!”

⁶ Ikanta jiñaavakerira ijevare omperata-sorentsitaari ipoña kempoyaaventaneriite, ikaimaiyanakeni, ikantaiyini: “¡Pimpaikakotakaan-teri! ¡Pimpaikakotakaanteri!” Ipoña ikantzi Pilato: “Jirika paanakeri eerokaite pimpaikakoteri, tema naaka te noñe ompaitya inkenakaashityaari irika.”

⁷ Jakaiyanakeni judío-payeeni: “Tzimatsi naakaite Ikantakaantaitanari, ontzimatyé irovamagaiteri irika, tema ikempitakaantashivaitaka Itomi Pava.”

⁸ Ikemavakera Pilato ikantaiyakeni ikempitakaanta Itomi Pava jinatzi, osheki

* **19:2** Tema irootake jameyetaipiintaiyarini pinkathariite jamathaiyetaro poreryaayetatsiri, ikithaayetaro eejatzi kithaarentsi jonkeromaitatsiri.

itharovanake.

⁹ Eejatzi ipiyanaa inthomointa ipankoki, josampitapaakeri Jesús: “¿Tsikama pipoñaajaantaka eeroka?” Iro kantacha Jesús te irakeri.

¹⁰ Ikantzi Pilato: “¿Eeroma pakana? ¿Tema piyote pinkathariperori nonatzi naaka, ari onkantake nompaikakotakaantemi, ari onkantake eejatzi nomishitovakaantaimi?”

¹¹ Ipoña jakanake Jesús, ikantzi: “Eeromi ishinetakemiromi Jenokisatzi, eerotya pipinkathariventaperotaajatanami. Irootakera nokantantari naaka, iriitake maperotainchari ikaariperotake itzimi amakenari jaka, anaanakero piyaariperonka eeroka.”

¹² Aripaite ikokovavetanaka Pilato iromishitovakaantairimi Jesús, iro kantacha eekero ikaimakotaiyatziirini judío-payeeni ikantaiyirini: “¡Aririka pomishitovakaantairi irika, tera paapatziyari pivinkathajanorite César! ¡Tema itzimirika kempitakyaarine irika, ikempitakaantashivaitaka pinkatharimi irinatye, ikisaneentatziiri César!”

¹³ Ikanta ikemavakera Pilato, jamakaantakeri Jesús, jagaitanakeri ipiyotzimentaitakari, jomisaikapaakeri tsika jamenakoyeetapiintziri iyakoventaari, ipaiyeetziro “Mapipankaa,” iro ipaiyeetziri eejatzi iñaaneki hebreo “Gabata.”

¹⁴ Ikanta jovetsikaventapaitetarora Anankoryaantsi iroimoshirenkayeetantyaarori, ari tampatzikatapaake ooryaatsiri. Ikantziri Pilato irikapayeeni judío: “¡Jirika Pivinkatharite!”

¹⁵ Iro kantacha irikaite ikaimaiyini, ikantzi: “¡Inkame! ¡Inkame! ¡Pimpaikakotakaanteri!” Ari

ikantzi Pilato: “¿Kantatsima nompaikakotakaanteri pivinkatharite?” Ari jakaiyanakeni ijevare omperatasorentsitaari, ikantaiyini: “¡Intaanira César novinkathariteta, tekatsi pashine!”

¹⁶ Ikanta Pilato, joipiyeeri Jesús iraanairi judío-payeeni impaikakoteri. Ari jaanakeriri.

*Ipaiakoyeetakeri Jesús irojatzi ikamantakari
(Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)*

¹⁷ Ikanta Jesús irijatzi anatanakero inchakota impaikakotantyaari, iriyaate ipaiyeetziro “Atzirii-toni,” irojatzi ipaiyeetziri iñaaneki hebreo “Gólgota.”

¹⁸ Ari ipaiakoyeetakeriri, itsipataitakeri apite atziri, aponi jovatzikakoitake irakoperoriki, jovatzikakoitakeri pashine irampateki.

¹⁹ Ikanta Pilato jontarekakotakaantake ipaiakoyeetakeri Jesús aponi osankinarentsi, kantatsiri: “JESÚS NAZARET-SATZI, IVINKATHARITE JUDÍO-PAYEENI.”

²⁰ Osheki judío-payeeni ñaanatakerori iroka osankinarentsi, tema te intainaperote osaiki nampitsi, tsika ipaiakoyeetakeri Jesús. Tema josankinayeetakeri iroka osankinarentsi iñaaneki hebreo, iñaaneki griego, iñaaneki Roma-satzi.

²¹ Irootakera ikantantakariri Pilato irikaite ijevare omperatasorentsitaariite, ikantziri: “Eero posankinatziro: ‘Ivinkatharite judío-payeeni.’ Aña onkantatyeemi posankinatakaante: ‘Kempitakaantashivaitachari ivinkatharite judío-payeeni.’”

²² Iro kantacha Pilato, ikantanakeri: “Okaratzi nosankinatakeri, aritake ashi ovatyeero osankinataka.”

²³ Ipoña ovayiriite aritakera ipaikakotakeri Jesús, jayitanakeri imanthaki, itotakero 4-kotate ipavakaayetakaró aparopayeeni. Ipoña jayitakeri eejatzi iithaare, tera ovavikotatya, aparóni okanta jontyeetziro irojatzi osaviki.

²⁴ Ari ikantavakaiyani ovayiriite: “Eero athatyaavaitziro iroka, intaani añaaeventyaaro, ari añeero intzime ayerone.” Arira omonkaratari Osankinajanorentsi, kantatsiri:

Ipavakaayeetakaro nomanthaki.

Iñaaeventayeetakaro noithaare.

Irootakera jimataiyakerini ovayiriite.

²⁵ Okanta janta ipaikakoyeetakerira Jesús ari osakitakari iriniro otsipatakaro irirento, María iinara Cleofas, ipoña María Magdalena.

²⁶ Ikanta Jesús jiñaakero iriniro, otsipatakari okatziyaka iriyotaane itzimi jetakoperotari, ikantanakero iriniro: “Tsinané, iriitakera pintomintaiyaari irika.”

²⁷ Ipoña ikantanakeri iriyotaane: “Irootakera pinirontaiyaari iroka.” Aripaitera osaikavankotanakeri irika iyotaari.

²⁸ Okanta avisayetakera maaroni iroka, iyotake Jesús aritake jimonkaratakero, ikaimanake: “¡Nomirevé!” Ari omonkaratari oñaaventakotakeriri Osankinajanorentsi.

²⁹ Ari othointakotakari kepishaari janta chomoki. Jaayeetanake inchateva,

jankoviitaitake atsimiyaaterone kepishaari, jovaankakoitakeneri ipaantekira Jesús.†

³⁰ Jatsimiyaavakero Jesús iroka kepishaari, ipoña ikantanake: “Othotyaapaaka maaroni.” Ari ithamenkotanaka, jatashinenkatanake.

Josataamerekitaitakeri Jesús

³¹ Ari monkarapaitetapaaka jovetsikaventapi-intaitaro kitaite jimakoryaantaitari. Irootake kaari ikovantaiyani judío-payeeni inkatziyakote ipaikakoyeetakeri kitaiteriki jimakoryaantaitari, tema iroka kitaite iro jiñaapinkathaperoyeetziri. Irootake ikovakotantakariri Pilato inkaraaporitakaanteri paikakotaari inkamantanakyaari thaankiini, irovatzikaryaakoyetairiita eejatzi.

³² Ikanta jiyaataiyanakeni ovayiriite, ikaraaporitapaakeri aparoni ikaratakeri Jesús ipaikakoitziri, ipoña jimatakeri pashine.

³³ Ari ipithokashivetanakari Jesús, jiñaatzi ari-take kamake. Irootake kaari ikaraaporitaintaitari irirori.

³⁴ Iro kantacha, aparoni ovayiri josataamerekitantanakari irosataamento, ari iyovanakeri iriraane okonovakaro jiña.

³⁵ Itzimi kinkithatziro iroka, iriitakera ñaajaantakerori. Omaperotaajatatyaara ikamantzimiri ari onkantya pinkempisantantayetyaari eejatzi eerokaite.

³⁶ Tema iro avisantayetakari irokapayeeni onkantya omonkaratantyaari okantzitakari Osankinajanorentsi:

† 19:29 Kantakotachari jaka “inchateva,” irojatzi ikantayeetziri pairani “isopo.”

Eerora ikaraavaitaitziniri aparoni itonki irirori.

³⁷ Okantzitaka eejatzi Osankinajanorentsi:

Ari iramenakoyeetakeri irosataamerekitaiteri.

Ikitaitakeri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ikanta okaratapaake iroka, José Arimatea-satzi, ikampitairi Pilato, ikantziri: “Pishinetenari naanairi Jesús.” Irika José irijatzi kempisantakeriri Jesús, iromananeekiini ikempisantzi itharovakaarira judío-payeeni. Ikanta Pilato ishinetaakeneri. Jatake José, jaanairi.

³⁹ Ari ipokitapaakari eejatzi Nicodemo, itzimi jatashitakeriranki Jesús tsireni, jamakotapaake ikonovaataitziro kasankaari, osheki otenanka iroka.‡

⁴⁰ Ipoña José itsipatakari Nicodemo jaanairi Jesús, iponatantakari manthakintsi jashetantakaro kasankaari. Iro jametaiyarini judío-payeeni ikitatapiintziri iyaminkarite.

⁴¹ Janta tsika ipaikakoyeetakeri Jesús, ari otzimiriri pankirentsimashi, ari janta osaikiri ovakerari omorona tsika ikitaitziri kaminkari, tekera inkitayeetantyaaro.

⁴² Ari jovayeetakeriri Jesús, tema okaarikiini osaikira iroka omorona, tema irootzimatapaake kitaite jimakoryaantapiintaiyarini judío-payeeni.

‡ **19:39** Iroka kasankaari, ikonovayeetakerori mirra, ovaaki in-chashi ipaiyeetziri áloe. Osheki otenanka okaratzi 100 libra, iro-jatzi ikantayeetairi iroñaaka 30 kilo.

20

Jañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Okanta avisanakera kitaite jimakoryaan-taitari, eenirora otsireñeenkatzi, ananenkanaka María Magdalena iyaate omoronaki jovayeetak-erira Jesús. Oñaapaatziro otanampyaaka mapi jashiyeetantakarori omorona.

² Ipoña opiyanaka iroori oshiyaperotanakitya iyaatashiteri Simón Pedro itsipatakari pashine iy-otaari, iretakoperotane Jesús, okantapaakeri: “¡Ja-gaitakeri Avinkatharite, te ayote tsikarika jovayee-tairi!”

³ Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashine iriy-otaane Jesús, jatanake kitataariki.

⁴ Ishiyanakitya jiyaataiyanake apiteroite. Iro kantacha pashine ishiyaperotanakitya jookanakeri Pedro, iri etapaakaro jareetaka kitataariki.

⁵ Jinetapitapaake omoronakira, jiñaapaakitziro onoryaamaitaka iponayeetantakariri, temaita inkyaapaake inthomoi.

⁶ Ari jareetapaakari Simón Pedro, ikyaapaake inthomointa, jiñaapaakero eejatzi irirori onoryaa-maitaka iponayeetantakariri.

⁷ Jiñiitapaakaro manthakintsi jankoviiyeetanta-vakariri iitoki, inashita jovayeetanakero te ontsi-patyaaaro iponayeetantakariri, kameetha jotzipiy-eetanairo.

⁸ Ipoña ikyaapaake eejatzi pashine iyotaari itzimi etapaakarori jareetaka kitataariki. Jiñaapaakero okaratzi kantainchari, ari opoña ikempisantaperotanake.

⁹ Tekeramaita inkemathatero okantziri Osankinajanorentsi, aritake irañagai Jesús.

¹⁰ Ipoña ipiyeeyaani ipankoki irika apite iyotaari.

Joñaakaaro Jesús María Magdalena
(Mr. 16.9-11)

¹¹ Ari osaiki María opatzimoroki iraavaita. Okanta iraavaitaka, ari onetapitzi inthomointa omoronaki,

¹² oñaatziiri apite maninkari okitamarakitake iithaare, isaikaiyakeni tsika jonoryaaveetakari Jesús. Aparoni isaikake jiiitoveetakari, isaikake pashine jiiitziiveetakari.

¹³ Ikanta maninkariite, josampitakero ikantziro: “Tsinané, ¿opaitama piraantari?” Akanakeri iroori, okantzi: “Tema jaayeetakenari Novinkatharite, te niyote tsika janta jovayeetakeri.”

¹⁴ Iro okantakitziini, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, iro kantamaitacha te iyotavairi iriitakera.

¹⁵ Ari josampitanakero Jesús, ikantziro: “¿Ipaitama piraantari tsinané? ¿Ipaitama pikokovatziri?” Oñaajaantzi iroori iri ñaanatziroori aamaventarori pankirentsimashi, okantanakeri: “Pinkatharí, eerokarika aakeri, pinkamantena tsika janta povakeri, niyaateeta naaka namenairi.”

¹⁶ Ari jiñaananakero Jesús, ikantziro: “¡María!” Ari amenanakeri iroori, okantzi: “¡Raboni!” (iro ikantaitziri iñaaneeki hebreo “Iyotaaneri.”)

¹⁷ Ikantziro Jesús: “Eero poirikana, tema tekeran niyaataita nontsipatapaiyaari Ashitanari. Iro kantacha piyaate pinkamantenari iyekiite, iroora

niyaatai nonkaratapairi Ashitanari tsika itzimi Ashitzitamiri eejatzi eerokaite. Iri Novavanetari naaka, irijatzi Pivavanetzitari eerokaite.”

¹⁸ Okanta iyaatanake María Magdalena, okamantapaakeri maaroni iyotaari oñeeri Avinkatharite, okamantapaakeri eejatzi okaratzi ikantakerori.

Joñaakaari Jesús iriyotaaneete
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Okanta otsirenitanake avisanakera jimakoryaantaitari kitaite, apatotaiyakani iyotaari jashitakotaiyakani shintsini itharovakaarira judío-payeeni. Ari ikyaapaakeri Jesús, ikatziyimotapaakari, jovethatapaari ikantapairi: “¡Pisaikayetai kameetha eerokaite!”

²⁰ Ari jovethatapaakarira, joñaakapaakeri irako, eejatzi imereki. Ikimoshireyetaiyanake irikaite jiñaavairira Avinkatharite.

²¹ Ipoña japiitanakero Jesús, ikantziri: “¡Pisaikayetai kameetha eerokaite! Ikempitaakenara jotyaantakena naaka Ashitanari, ari nonkempitzityaamiri eejatzi eerokaite notyaantayetatyeeemi.”

²² Ari itasonkiri iyotaariite, ikantziri: “Isaikashiretanyaaamiita Tasorentsinkantsi.

²³ Inkarate pimpeyakoyetairi eeroka jaka, ari-takera ipeyakoyetairi janta. Iriima kaari pimpeyakoyetai eeroka jaka, tera impeyakoyetairi eejatzi.”

Iisoshirenkatané Tomás

²⁴ Ikanta Tomás ikaratapiintziri 12 iyotaari, itz-imi ipaiyeetziri “Tsipari,” te isaike irirori jaree-tantapaakari Jesús.*

²⁵ Ipoña pashinepayeeni iyotaari ikamantairi, ikantziri: “Noñeeri Avinkatharite.” Iro kantacha Tomás jakanakeri, ikantziri: “Eerorika noñeeri naaka tsika ipaikavakoyeetakeri, eerorika nokyaantavakotari irakoki, eerorika nokyaan-tamerekitari eejatzi, eero nokempisantzi.”

²⁶ Okanta avisanake 8 kitaite, japiitairo iyotaari japatotaiyani. Arira isaikitakari eejatzi Tomás irirori. Jashitaiyakeroni shintsiini ashitakorontsi, iro kantacha Jesús kyaapaake, ikatziyimotapaari, jovethatapaari ikantapairi: “¡Kameetha pisaikaiyeni eerokaite!”

²⁷ Ipoña ikantapaakeri Tomás: “Jiroka nako, pinkyaantavakotyaana, pinkyaan-tamerekityaana eejatzi. Eero pikisoshirevaitzi, ¡Pinkempisante!”

²⁸ Ari ikaimanake Tomás, ikantanake: “¡Novinkatharite, Novavane!”

²⁹ Ikantzi Jesús: “Aña iro pikempisan-tantamatsitanakari piñaakena. ¡Kimoshirera irinayetai inkarate kempisantaatsine kaari ñaayetaajatenane!”

Opaita josankinayeetantarori iroka

³⁰ Osheki japiipiitakero Jesús itasonkaventz-imotakeri iriyotaaneete, te osankinatakoyetya jaka.

* **20:24** Ikantakoyeetziri jaka “Tsipari,” irijatzira ipaiyeetziri pairani “Dídimo.”

³¹ Iroomaitaka osankinayetantakari irokapayeeni onkantya pinkempisantantayetyaari, irika Jesús iriitake Cristo, Itomi Pava. Aririka pim-pairyaapiintanairi pinkempisantanairi, aritake inkañaanetakaayetaimi.

21

Joñaakari Jesús 7 Iriyotaane

¹ Ikanta okaratapaake iroka, japiitakero Jesús joñaakari iriyotaane, inkaarethapyaaki ipaitayeet-ziri Tiberias. Jiroka okantaka.

² Ari itsipatavakaiyani isaiki Simón Pedro, Tomás, ipaitayeetziri eejatzi “Tsipari,” Natanael, poñaachari Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, itomipayeeni Zebedeo, ipoña apite pashine iyotaari.*

³ Ipoñaashita ikantzi Simón Pedro: “Niyaatatye noshimaatya.” Ikantaiyini pashine: “Ari ankarataiyanakemi.” Jataiyanakeni, otetaiyapaakani pitotsiki. Iro kantacha, tekatsimaita iraye ishimaavetaiyakani tsireni.

⁴ Okanta okitaitzimatake, katziyapaaka Jesús oparaiteki inkaare. Iro kantacha iriyotaaneete te iriyotavairi iriitakera.

⁵ Ikaimakotapaakeri, ikantziri: “Evankariite, ¿Tekatsima pagaiyeni?” Ari jakaiyanakeni irirori-ite: “¡Tetaavé!”

* **21:2** Ikantakoyeetziri jaka “Tsipari,” irijatzira ipaiyeetziri pairani “Dídimo.”

⁶ Ikantzi Jesús: “Poviinkero pakoperoriki piithamento, ari paake.” Ari jimataiyakeroni ikantaitakeriri. Tema jaakera osheki shima, tera iravyagairo irinoshikairo iithamento.

⁷ Ikanta iyotaari iretakoperotane Jesús, ikantanakeri Pedro: “¡Iriitakera Avinkatharite irinta!” Ikemavakera Simón Pedro, ikithaatanaka, ookaatanaka inkaareki.

⁸ Iriima pashinepayeeni iyotaari pitotsiki ikenakoyetanai jinoshikaatakotairi ishimane, irojatzi jaatakotantapaari oparaiteki. Tema isaikakotakitziira niyankyaakiini.†

⁹ Ikanta jayiitaiyapaakeni, jiñaapaakitzi joisaka paampari, ari itashitakari shima, itsipataitakeri tanta.

¹⁰ Ari ikantzi Jesús: “Pamake shima ovakera paakeri.”

¹¹ Ikanta Simón Pedro, joosoryaakotakeri ishimane, jinoshikakotakeri irojatzi oparaiteki. Antaripayeeni ikantayeta shima, ikaratzi 153. Temaita ontzimpeshe iithamento.

¹² Ari ikantzi Jesús: “Thame oya.” Tekatsira aparoni iyotaari osampiterine niinkarika, tema jiyoperotaiyakeri iriitake Avinkatharite.

¹³ Jaapaakero Jesús tanta, ipayetakeri aparopayeeni, ari ikempitaakeri eejatzi shima.

¹⁴ Irootakera mavatanaintsiri joñaakari Jesús iriyotaaneete jañagaira.

Paamakoventaiyaanari noishate

† **21:8** Kantakotachari “niyankyaakiini,” okaratzi osanthatzi “200 akonaki,” irojatzi ikantayeetairi iroñaaka “100 metro.”

15 Ithonkanakero jovaiyani, josampitanakeri Jesús irika Simón Pedro, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿Petakoperotanama eeroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi eeroka Pinkathari, naapatziyami.” Ikantzi Jesús: “Paamakovenityaanarira nokempitakaantaari noishate.”

16 Japiitakeri josampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿petakotanama?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi eeroka naapatziyami.” Ikantzi Jesús: “Paamakovenitapiintyaanari nokempitakaantaari noishate.”

17 Iro mavatanaintsiri josampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿paapatziyanama?” Ari jovashiretanaka Pedro, tema mavasatzi josampiminthatakeri, ari jakanakeri: “Pinkatharí, eerokatake iyotziro maaroni, piyotzi eeroka naapatziyami.” Ikantzi Jesús: “Paamakovenityaanari nokempitakaantaari noishate.”

18 Tema eenirora pevankariperovetani, pikithaatapiintayeta ikeni piyaatayetzi tsika pinintakaaro. Irooma aririka pantarikonatapaake, intaani povaankavakotaiya, pashine kithaataimine, irayeetaimi tsika te pikovavetaro piyaate. Omaperora.”

19 Ikantantakarori Jesús iroka, ikovatzi inke-mathayeetero tsika inkantya inkamai apaata Pedro iñaapinkathatairira Pava. Ipoña ikantanakeri eejatzi: “¡Poyaatena!”

Iyotaari iretakoperotane

20 Ikanta ipithokanaka Pedro, jiñaatziiri joyaatakeri iyotaari iretakoperotane Jesús, irijatzi apitetzitariri Jesús jovaiyaniranki,

itzimi osampitakeriri, ikantziriranki: “¿Pinkatharí, itzimikama pithokashityaamine?”

²¹ Arira jiñaavakeri Pedro irika impoitapaintsiri, josampitanakeri Jesús: “Pinkatharí, irikasa, ¿ipaitama avishimoterine?”

²² Ikantzi Jesús: “Arimi nonkovemi aritake onkantake irañe irika, irojatzi nompiyantakyaari apaata, ¿tera onkovajaantya piyotero iroka? Poshiretyaana eeroka.”

²³ Okanta apaata ithonka oivaraakotanaka iroka ikantakeri Jesús, ikemayetakero maaroni iyekiite, iñaajaantayetanake eero ikamita irika iyotaari. Iro kantacha, tera inkantatye: “Ari nokovi...” aña ikantatzi: “Arimi nonkovemi, aritakemi onkantake irañe irika, irojatzi nompiyantapaakyaari, ¿tera onkovajaantya piyotero iroka?”

²⁴ Naakatajaantakera ñaaventakotainchari nokantakera “irika iyotaari,” tema naaka osankinatajaantakerori iroka osankinarentsi. Irootakera ayoperotantaari omaperotatya iroka.

²⁵ Tera noñaaventero maaroni jantayetakeri Jesús, tema osheki onatzi. Arimi osankinatakoyetyaami maaroni, kempivaitaka arimi anaanakero maaroni kipatsi ompiyotya osankinarentsipayeeni. Ari onkantyaari.

**KAMEETHARI ÑAANTSI: Ñaaventaitzirira
Avinkatharite Jesucristo**
**The New Testament in the Pichis Ashéninka language of
Peru**
**El Nuevo Testamento in la Pichis Ashéninka lingua de
Peru**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka, Pichis

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-12-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

b72f15e8-2b09-5a3e-bcda-702eafc504d4